مُلک دے معروف ۵ شاعراں دے تعارف تے شاعری

دے پنج رنگ باتصویر

پہلا رنگ : محمد نواز امین جھنگوی
دُوجا رنگ : ایم۔ اے۔ آزاد
تیجا رنگ : حافظ افتخار احمد ساجد گجراتی
چوتھا رنگ : ن۔ ع صابر شرقپوری
پنجواں رنگ : شہادت علی شاہد

پنج رنگ

مرتب اثر انصاری فیضپوری

مُل ۲۵ روپئے

منگوان دا پتہ
شاخِ ادب فیض پور خورد شرقپور روڈ ضلع شیخوپورہ
پنجاب پاکستان

پنجاب دے پنج نامور شاعراں دے کلام دا

مجموعہ

پنج رنگ

مرتب

اثر انصاری فیض پوری

چھاپن والے

شاخِ ادب فیض پور خورد۔ شرقپور روڈ۔ نزد لاہور

تحصیل فیروز والا ضلع شیخوپورہ

مُل : ۲۵ روپئے

ناں کتاب	پنج رنگ
زبان	پنجابی - فارسی - اُردو - سرائیکی
مرتب	اثر انصاری فیض پوری
پہلا رنگ	شہادت علی شاہد
دوجا رنگ	ایم - اے - آزاد
تیجا رنگ	حافظ افتخار احمد ساجد گجراتی
چوتھا رنگ	محمد نواز امین جھنگوی
پنجواں رنگ	ن - ع - صابر شرقپوری
کل صفحے	۸۰
سائز	۲۳ × ۳۶ / ۱۶ ۲۷ سطر
کتابت	عبدالجبار اثر
پروف ریڈنگ	عابدہ اثر
سرورق	اِک رنگہ
مُل	۲۵ روپیے
کیمیائی عمل	ضیاء پروسس ذوالقرنین چیمبرز لاہور
چھاپہ خانہ	امتیاز فیاض پریس لاہور
چھاپن والے	شاخ ادب فیض پور خورد ضلع شیخوپورہ
تاریخ اشاعت	مارچ سنہ ۱۹۸۹ء

ترجمانِ حقیقت۔ شاعرِ فطرت۔ مصورِ معرفت

حضرت محمد نواز امین جھنگوی دی شاعری

جھنگ رنگ

المعروف

"محملِ لیلیٰ"

٥ فارسی ٥ اردو ٥ پنجابی ٥ سرائیکی

مصنف

محمد نواز امین جھنگوی

ملن دا پتہ

گگڑ انڈ۔ تحصیل و ضلع جھنگ

مُل ۴ روپیہ

قوس قزح

ناں کتاب	جھنگ رنگ المعروف محمل لیلیٰ
مصنف	محمد نواز امین جھنگوی
صفحے	۱۶
چھپواون والے	اثر انصاری شاخِ ادب فیض پور خورد۔ ڈاکخانہ خاص تحصیل فیروز والا۔ ضلع شیخوپورہ شرقپور روڈ
ملن دا پتہ	گگڑانہ۔ تحصیل و ضلع جھنگ
کتابت	محمد عبداللہ اثر
پروف ریڈنگ	عبیداللہ تے غلام عباس بسمل
سرورق	ضیاء پروسس لاہور
تعداد	۱۰۰۰
پہلی وار	مارچ ۱۹۸۹ء
چھاپہ خانہ	امتیاز فیاض پرنٹنگ پریس لاہور
مُل	۴ روپے

حضرت ایمنؔ دی جان پچھان

ناں : میاں محمد نواز

ادبی ناں : ایمنؔ جھنگوی - فریدی نقشبندی

ولدیت : میاں محمد شفیع شفیعؔ
(بزرگ شاعر - بقیدِ حیات نیں)

جدِ امجد : میاں پٹھان علی

مُرشد دا ناں : شیخ سعدالدین محمد صادق نقشبندی اے -

جنم بھومی : موضع گلگڑانہ تحصیل وضلع جھنگ

تاریخ ولادت : ست جولائی سن اُنی سو اکتالی بوقت صبح صادق تن وجے

مُڈھلی پڑھائی : چک نمبر ۱۵۴ شمالی - تحصیل وضلع شاہپور

مڈل : ورنیکلر مڈل سکول حویلی لال - تحصیل وضلع جھنگ

جے وی : گورنمنٹ نارمل سکول چنیوٹ ضلع جھنگ

ملازمت : ۱۹ر جنوری ۱۹۶۰ء نوں محکمہ تعلیم وچ تدریسی دے عہدے اُتے تعین ہوئے -

عہدِ شباب : عشق مجازی وچ گرفتار رہوئے -

ورزش : جوانی وچ ویٹی پھڑدے سن -

شادی : اپنے چاچے میاں محمد صادق دی دھی غلام سکینہ نال ۱۶-۲-۶۲ نوں ویاہے گئے -
جوکہ ۱۲-۲-۶۲ نوں فوت ہو گئی -

اولاد : اِکو پُتر اے - نعیم مسعود صادق نامی جیہڑا بی - اے وچ پڑھ رہیا اے -

چھپیاں کتاباں : جھیڑا ہیر تے قاضی (اِک ہزار شعر اُتے مشتمل اے -)

شاعری دا اُستاد : اپنے والد کولوں اصلاح لیندے رہے -

صنفاں : نظم، غزل - حمد - نعت - قصیدہ - کافی - منقبت تے نثر (تحقیقی مقالے)

زباناں : کئی زباناں دے جانو نیں - پر شاعری اُردو - پنجابی - سرائیکی تے فارسی
زبان وچ ای کیتی اے -

متاثر : مرزا غالب - علامہ اقبال - سید وارث شاہ تے خواجہ غلام فریدؒ توں متاثر ہوئے -

ادبی رُجحان : "پاکستان پنجابی ادبی پرہیا" دے نائب صدر رہے - "ساندل ادب پریت" دے بانی نیں -

حلیہ شریف : بھوریاں زُلفاں - چٹی پگ - چٹی داہڑی (پہلاں وسمہ - خضاب لاندے سن -) میانہ قد - پکا رنگ

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

جب کلی کے اُداس چہرے پر
مسرتوں کے گلاب کھلتے ہیں
حسن پھولوں کا چیخ اُٹھتا ہے
نطق فطرت کے ہونٹ ہلتے ہیں
عجیب ہوتا ہے کارِ شیشہ گری
خار و گل سب گلے سے ملتے ہیں
عروسِ شبنم نظر بچھاتی ہے
چٹختی کلیوں کے پاؤں پھسلتے ہیں
نسیم پا ہیں دراز کرتی ہے
ہونے لگتا ہے رت جگوں کا ملاپ
خیالِ شاعر جوان ہوتا ہے
غزل کی دیوی کے زخم سلتے ہیں
فضا کے دامن میں رقص کرتا ہے
غزال خوشبو کی بھیرویں کا الاپ

---

(۱)

گنہ گارم گنہ سازم
نمی دانم نمی سازم
بگو داتی نمی دانم
بایں کاہے چرا سازم
گنہ گارم کہ معصومم
نمی گاہم چرا سازم
بدیں لذت گنہ سازم
گشا دستِ دعا سازم

(۲)

شوم گستاخ در عشقت
سرِ بازار سر بازم
ترا در چاہ اندازم
کہ عبدِ خود نما بازم
ترا سازم کہ خود سازم
نمی دانم چرا سازم
ولے این بر ملا گوئم
ترا درد آشنا سازم

(۳)

ز تو رازم کہ خود رازم
جلی رازے خفی رازم
منم رازم کہ تو رازی
نمی دانم چرا رازم
بہر صورت نمی رازم
ولے سربستہ یک رازم
مرا اظہار کن بر من
کہ خواہی گر خدا سازم

(۴)

ز کارِ خود بشرم سارم
گنہ گارم گنہ گارم
ولے از تو ترا طلبم
نمی دانم این چہ سازم

نہ خود خواہم نہ خود گاہم — بایں طُرّہ سدا نازم
بدِہ لطفِ نظّارہ دِہ — بیا تو را خدا سازم

(۵)

مرا بیند مرا داند — زماں را چشم وا سازم
جہاں را من زِ طلبِ خود — رہینِ مصطفٰےؐ سازم
من ایں رندِ آوارہ — اگر جوشِ جنوں سازم
زِ کیفِ رندی و مستی — خدا را جلوہ زا سازم

---

(۱)

منم بندہ شدم بندہ — کہ بندہ را کنم بندہ
زِ عشقت قوتے یابم — من بندہ خود نما بندہ
بہ ایں طرّہ منم بندہ — شوم بندہ نگر بندہ
تو عفوِ بے بہا داری — خداوندِ خطا بندہ

(۲)

تولا یحتاج اے منعم — سدا دامن گشا بندہ
الٰہ ! بے نوا بندہ — سزاوارِ عطا بندہ
بحرمت رحمتِ عالم — بکن رحمت خداوندا
بدہ نورِ جمالش دِہ — آں مردِ پیشوا بندہ

(۳)

بدرگاہت کند غوغا — ایں بندہ بے ریا بندہ
تو ایں را مگو واہی — کہ ہستم حق شنا بندہ
مرا ذوقِ نظر دادی — کجا محمل نشیں باشی

بیا ! در تو فناہ گیرم
شود غرقِ بقا بندہ

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

لکھاں وار میں اوس دے نال رُتیا لکھاں وار رسائیاں کیتیاں میں
ہویا بُوہا نہ رحمت دا بند بھانویں حدوں ودھ برائیاں کیتیاں میں

طلب ھَلْ مِنْ مَّزِیْدٍ دی مزید مینوں حرص ہوس دا ہودلا بندے سیاں
اوہدے ظرف جیوں ٹھکریا نہ گھٹ بھانویں خالی جام صراحیاں کیتیاں میں

مینوں طلب دیدار دی تڑپ دے کے سوہنا یار وفاتہ سوار ہو گیا
اوہدے پیراں ہیٹھ کھلار چشماں رج رج سُرمائیاں کیتیاں میں

لاغرض نیاز توں پاک ماہی دے کے سوہل سوغات نیاز مندی
پکے موڑ نہ توڑ شہ زور آساں تیرے نام چا سائیاں کیتیاں میں

مینوں قلم دی نوک تے ڈھول ملیا ہوئی طبع نہال غزال میری
حرف حرف نوں ڈھول دے بخش جلوے لفظاں نال کمائیاں کیتیاں میں

سدا نال غزال وصال میرا سخن وری دا نشہ کمال مینوں
شعراں راہیں مقال حوال حالا رجیاں دُونٹ سوائیاں کیتیاں میں

تاہیوں ہجر توں بری آں میں بے کل بے کلی بے کل میری
پل پل وِل بے کل کملی حالوں ہال دو ہائیاں کیتیاں میں

جھیڑے ہیں تے توں دے ختم ہوئے اوہدی جو ہوں بقائی دا جام پیتا
وِچ دید سعید عزیق ہو کے سبھے مُک مکائیاں کیتیاں میں

سبھے حمداں نیں لائق حبیب میرے پالنہار جہاناں تماسیاں دا
جیہدی دِید دی تانگھ اُڈار کیتا عرشاں تیک رسائیاں کیتیاں میں

اوہناں لا دی تیز تلوار بخشی ہیں وی نفی اثبات دے بول ہلے
ہادی پرم پریم دے رن اندر وارو وار لڑائیاں کیتیاں ہیں

اوہدے عشق دی چاٹ نے چاٹ لائی لکھاں ہور تے لکھیا ہور ہادے
نقش نقش چوں آپ ہو نقش بولے لکھاں قلم گھسائیاں کیتیاں ہیں

نفس شعلہ شریر شرار شورا بھانویں ڈھیر وڈا خانی خان ہیسی
رج رج کے ایس دی کوہن لاہی کاراں وانگ قصائیاں کیتیاں ہیں

الف میم دی ویکھ کے لکن میٹی میبنوں اپنے آپ دی سار نہ رہی
من عرف نفسہ بھال بھانویں بت راز افشائیاں کیتیاں ہیں

میرے لباں نے ایمن کلیاں چھیڑی واسی عرش دے فرش تے آن نچے
کیتا عین یزدان وحدان حدوں شوقوں نعت سرائیاں کیتیاں ہیں

باراں ماہ

(ماہ)

چیتر:

چاک رولاک دا ساک منداں من مت نہ بے مت کوپت دھیئے
چیتر چودر چکار نے چوک چندرے چھکی بھریں جہان تے اَت دھیئے
کھیڑا ذات صفات ثبات ثابت اچی آن ذیشان دی پت دھیئے
رانجھا ایمن ذلیل کمین کاماں دس کیہڑا توں کٹیا بت دھیئے

(دھی)

چیتر:

چار چوفیر چودھار چمکے چاک ساک دا پاک جمال مائے
اوہ یقین متین مبین کامل دھید و خیال مہیال کمال مائے
میرے شاہ سر بر دی سیر کاماں روتیں روئیں غزال غزال مائے
بے مثل بے چون چگون ایمن آپے اپنی آپ مثال مائے

(ماں)

وِسیاکھ

ویرے نیں ویراں دی پت دی اے وانگوں ویریاں قہر نہ تول ڈِھیئے
واہ ہیات نہ دل وِلّ رتے لبول کفر دے واتج کے بول ڈِھیئے
کائیں نال وِراگ وپار پا کے دِتو جگر کلیجڑا سول ڈِھیئے
چوچک خان سلطان دی پگ اُچی الیمن خاک در خاک نہ رول ڈِھیئے

دِھی

وِسیاکھ

وس بے وس دے وس ناہیں دِل کھس بے وس داہس مائے
نَحْنُ اَقْرَبُ مِنْ حَبْلِ الْوَرِیْدْ بولے کانی عشق پیکان دی کس مائے
رانجھا عین ایمان ایقان میرا اوہدے باہجھ نہ سوکھوندی جس مائے
چوچک خان سلطان جہان الیمن جیہڑے پیراں دی خاک تے خس مائے

ماں

جیٹھ

جاگ جلانڈڑی جال جندڑی چوچک سیٹھ جبور جرار ڈِھیئے
جیہدا جبر قہار جلال کاری جیوندی جان جا دلیسیا مار ڈِھیئے
جنہاں جم جہان تے اُت چکی تنہاں وگڑیاں مار سنوار ڈِھیئے
چھنڈ پرم پریم زانجھیڑے دا شوروں شروں شمار شاہکار ڈِھیئے

دھی

جیٹھ

جگ جہان جاناں جانی جیہدے جوڑیاں دی ہویاں خاک مائے
جگ جان دا قافو ابلی ویلے ہویا ہیر تے چاک دا ساک مائے
جنہاں عشق جمال کمال پایا تنہاں موت ممات کی باک مائے
مُوتُوْ قَبْلَ اَنْتَ مُوْتُوْ نیں لائی الیمن لَاخَوْفٌ عَلَیْهِمْ پھاک مائے

ماں

ہاڑ

ہوڑہ ہٹک تے میں موڑ رہیاں نہ توں موڑیاں مڑیں منہ زور ڈِھیئے

"

تینوں عشق سنجاوناں گلی گلی سینے نال دالا نیزہ گھور دِھیئے
لُٹ لیسیا آدنی چور ظالم پا کے لَن تُرانیاں شور دِھیئے
پی کے زہر دا جام توں فان ہوسیں ایمن اُٹھی ایں بھور نیے گور دِھیئے

دھی

ہاڑ

ہَڑھ پریم سر پر میرے وَگے ہا نجھناں رانجھناں سور مائے
دنجلی نا ذکر دُ سنگ بے جھنگ وَڑیا بیٹما ہزاریوں لوڑ مائے
بَن تاں چاک دے نام توں فان ہویاں کیسے ہور دی لوڑ نہ بھور مائے
کھیڑے نال کائی ہور سیال لوڑیں چھڈ ہیر دل گیر دا کھور مائے

ماں

ساون

سنگ کو سنگ دے سنگ بچی ایں لاہ کے سنگ ننگ بے سنگ دِھیئے
سنگ نوکراں چاکراں ہیر سانگا بھلا ساک تے سنگ نہ انگ دِھیئے
مَرجی چوڑ چپٹ چکیٹڑا جیئں لاہیا آن سیالاں دا لنگ دِھیئے
جیہدے کارنوں ہوئے بدنام ایمن حشر تیک سیال تے جھنگ دِھیئے

دھی

ساون

سُن نہ چاک توں بول مندا کر کے ایڈ غرور فتور مائے
اوہدے ناں لگی اوہدی ہتی آں میں دُھروں روز میثاق نشور مائے
عشق مست دم مست درمست مستی ہوئیاں عین حضور حضور مائے
شالا قاب قوسین مثال ایمن کرے نذر نیاز حضور مائے

ماں

بدر دُور۔ برے تیے مُور کھے مدرُو حے میندہ چنگا ای بدیوں دُور دِھیئے
کر کے کار سوہار سنسار اندر بھلا بھلیوں بھلا مشہور دِھیئے
کیتے نیک اعمال کمال جنہاں تنہاں حشر نوں موزے سرور دِھیئے
حق سوزح نہ لوزح نی کھوزح رَتے رانجھا چاک ناپاک چھنڈ دِھیئے

دھی

بد رُو ۔ با ہجھ حبیب بدکار بُری صاحب سنگ بُرائیوں بُری مائے
گھڑی جو دِلدار دے سنگ بیتی گھڑی عین معراج دی گھڑی مائے
وگی باد بہار گلزار کھِڑیا بُوٹی آس دی ہوئی اے ہری مائے
اوگنہار بُرے یار مٹیار ایمن دِھیدو دِھیدو پچارِیاں تری مائے

ماں

اسوج

اکھ رہیاں تینوں پنج کِسے رکھ لج نِلج کو بیج دِھیئے
کج کج نہ مو نہوں توں لاہ لوئی کج کج دے کج دا کج دِھیئے
جیہدے نام توں ارض پنجاب کنبے اُچا قوم سیال دا اوج دِھیئے
اسیں راٹھ قدیم عظیم ایمن ساڈے وِچ نوں لائی اج دِھیئے

اسوج

دھی

آس پُنی آپے جھنگ آیا میرا خاص دلدار لجپال مائے
جگ جان جہان قربان کیتے حسب نسب نے کس شمار مائے
سبھے راز اسرار اظہار ہوئے حدوں ہو یاں سی اکھیاں چار مائے
ایمن دا انجھناں عین اللہ میرا من لیا بیگ جھاتیاں مار مائے

ماں

کاتک

کم کنواریاں نار ناں دا چوکھا شرم تے ادب آداب دِھیئے
کالک رن کو رن کو راگ کوکی پیکے سوہریاں روگ عذاب دِھیئے
جوبن سوہل شباب دو چار گھڑیاں جگ مثل حباب حباب دِھیئے
ایتھے پل دے جگت مہمان ایمن اوڑک ہوناں پیش جناب دِھیئے

دھی

کاتک

کرم کریم کبیر کامل کر کے آپ سمیعٌ بصیرٌ ملے مائے
وچ بحر بقا غرقاب کیتا فانی فی اللہ دی بخشش جاگیر مائے
کنت کنزاً قدیم نکاح ہوئے ایمن چاک تسے چاک دی ہیر مائے
میرے کنوار نوں بکھڑاں توں جانی ایں تیرا میرا کدو کتاں سیر مائے

ماں

مگھر

موڑیاں مُڑیں نہ مُول مُورکھ تارے لاہنیئے ڈھیر کھڈار دِ چھیئے
کِرلی ذات دی جِھپے شہتیر تائیں بوہتی اُڈ نہ چھیل اُوڈار دِ چھیئے
شرع مُتی پیغمبراں اولیاواں شرع حق دے طور اطوار دِ چھیئے
حق چھوڑ نہ دُوجی نوں لو وچ ایمن گھنے مکر دسے جاہل کھلار دِ چھیئے

دھی

مگھر

مکّے دی گیاں نہ گل مُکدی جے نہ مَنوں مُکا دیئے آپ مائے
اوہو بھاگ سوبھاگ سوہاگ مانے جنہوں عشق دے کرب دا تاپ مائے
فقر فخر نہ جوگ سنجوگ حاصل بناں کِسے جوگیڑے دی تھاپ مائے
اوہدی بندی آں جنگی آں مندی بھانویں ایمن ہتھ صرف سیاپ مائے

ماں

پوہ

پاک پنجاب دا پاک پُتر پارسا پکھیرُڑا رانجھا دِ چھیئے
سِداں وچ پنچایت سرپنچ پنچاں ہتھیقیں ڈیل دا انا عل تے کاٹھ دِ چھیئے
لاڑا وچ میدان دے غازیاں دا جِیہدے مگر بھراواں دی ہاٹھ دِ چھیئے
اوہدی ہیبتوں شہنشاہ خوف کھاون اُچا کھیڑیاں دے اٹھاٹھ تے سیاٹھ دِ چھیئے

دِھی

پوہ

پائی اے دِید رانجھے ڈیڑے دی کھیڑا الوڑ ناں ہئیں کِسے پکھ مائے
رانجھا نورُ الانوار توقیر بھتاں کھیڑا گرد غبار تے ککھ مائے
چوروں قطب ابدال تے عرش کر دا حدوں بھال دا اپڑت کے اکھ مائے
اوہدی مِلک نہیں کون مکان ایمن کن کھول یقین جیا رکھ مائے

ماں

مانگھ

مکر کھلار مکار مُورکھ شرع شرم توں دُور نہ ہو دِ چھیئے
پی کے زہر دا جام توں فان ہوناں نہیوں کِسے مناؤناں شو دِ چھیئے

جیہڑے پرم دے زور تے شور پاویں رہسیں تگڑا دُور کھلو ڈھیئے
نگر نگر اعلان کراونے توں لوکو اکڑے پر بات نہ کو ڈھیئے

ماں

مانگھ

موڑیاں مُڑن نہ مُول جیہڑے بھانڈا عشق بھنڈا رکھیں بھرن ما
اگ دوزخ دی اوہناں نوں ساڑ نا کی جیہڑے عشق دے سیک نوں جرن ما
تنہاں موت ممات دا خوف ناہیں جیہڑے مرن توں پہلڑے مرن ملے
ایمین آب حیات وی لوچدے نہ تاری سحر لقا وچ ترن مار

دھی

پھاگن

پھول پھر دل نرول جیدوں لتھ جائے حجاب نقاب ڈھیئے
تینوں شرع دی گل دی کل پیچی گل گل بے گل خراب ڈھیتے
باہجھوں علم دے کفر فقیریاں نیں کامل پیر دے وچ نصاب ڈھیئے
انت ڈھول دے پول دا پول کھلاں ایمین صاحب دے نال حساب ڈھیئے

ماں

پھاگن

پھاہے لگے تیری شرع جیڑی تیری عقل غلیظ گھوڑی مائے
کامل پیر ڈھیر لئے ہیر جیٹی بیڑی شرع شریف دی چڑھی مائے
مینوں علم دی سار نہ دس پہلاں سند عشق سرکار توں کھڑی مائے
ایمین عین حقیقتاں داں ہویاں اکھ نال رانجھیٹڑے لڑی مائے

اَلحمدُ لِلّٰہ

چھبتی دس چھیاسی دی رات اندر اساں قلم نوں وچھلی دی تان بخشی
اہنوں گان گے رانجھنے لات دِنے سوزوں سوز تے شام کلیان بخشی

باراں ماہ اٹھائیاں شہراں اندر ماواں دھیاں نوں اُمر غرواں بخشی
جھنگ صدر چوں ڈولڑی پا کے تے دید باراں نوں حور جنان بخشی

13 توڑے مدزبان ہوشیار رہاں میں مینوں عشق منہ پھٹ زبان بخشی
وچ اکھ یزدان دی رڑکناں ہیں میری ڈھول کرائی اے جان بخشی

ونڈاں درد منصور دا عاشقاں نوں سوہل قلب تے تڑپ سوزان بخشی
کھولاں راز نہان عیان سارے سوہنے رمز نہان عیان بخشی

زندہ باد سواگ[۱] دا لودلا جیں میرے قلم نوں ایڈ جولان بخشی
حرف حرف وچوں ڈھول دیدار دیوے دیدے بھال کے دید جوان بخشی

بخشاں چانڑنے ظلمتاں دور کراں چڑھدے سورج دے وانگ اٹھان بخشی
بیں ہاں کی تے میری بساط کی اے ساری چانڑنی شیر یزدان بخشی

لکھاں شکر تے ادب کروڑ اوہنوں جنہے قلم نوں شوخ روان بخشی
ڈھولے عرش قرطاس تے بیٹھ گاواں نئے مٹھڑی خوش الحان بخشی

لڈی لامکان دے شہر پاواں رکھی تیز طرار اڈان بخشی
لٹی دید سعید دی عید ہردم دید دل دید چا شاہ جیلان بخشی

چپ سادہ متکبر مغرور لکھتے شالا ڈھول چا کرے احسان بخشی
نیویں پاتوں خاک در خاک ہو کے وانگوں جاویں گی شیخ صنعان بخشی

میرے قلم نوں مستی عقید تاں دی تازہ کراں میں سنت حسان بخشی
دے کے جوگ سنجوگ دا روگ ایہن فقر فخر دی شان ذلیشان بخشی

۱؎ شاعر دے پیر و مرشد حضرت قبلہ شیخ سعد الدین محمد صادق صاحبؒ
جو خواجہ غلام حسن سواگؒ دے خلیفہ مجاز سن ۔

ستوارا

۱: چھن چھن (ہفتہ)

چھن چھن چھنکدے وار پازیباں ہیں پائیاں
جے سجیاں ملے یار تے لئیاں ہور کیہہ
جے ونگاں دے چھنکار تے سوہنے رکھیناں
وت الیمن سوہل سوہار سہاگن ہوواں گی

۲: اتوار

پیارے وار نوں میراں سوہر کے
لوں لوں چھیڑی تنتار چا فاذ کر سازتے
رگ رگ تھیں ہو اظہار تے ڈھولے گاوندواں
رل مل میرے دلدار سہاگن ہوواں گی

۳: سوموار

سچی سرکار ا لیلی نار نوں
صد مار کدے غم خوار طلب دیدار نوں
رت روون نال وپار تیری مرجانی دا
لا الیمن سینے تار سہاگن ہوواں گی

۴: منگل

آ منگل وار سنوار کے بھا ہی زلف دی
کر قیدی لئیں دکھیار نوں پلکاں ہیٹھ توں
وت حکم سناویں دار نشیلے نین دی
بن عین شہود نکھار سہاگن ہوواں گی

۵: بدھ

بہت بری بریار تے کو ہجی جھجلی ہیں

آڈِگی آں دربار سجنی لج پال دے
جے آب شراب دیدار ملے مے خانیوں
کر ایمن اکھیاں چار سہاگن ہووانگی

۶ : جمعرات

جمال نکھار کے بئن حقیقتوں
آیاد سوار اُتار کے پلّہ شمس ضحیٰ
واللّیل سوہار کھلار کے بخشیں قربتاں
تک جلوے جلوہ کار سہاگن ہوواں گی

۷ : جمعہ

وت جمعہ وار سنوار کے زُلف اُڈیکدی
گل سوتر پری نوں ہار پوا کے سوز دا
کر سکاں سیج سینگار چاڈولی وارڑیا
جد چکیا دادا کہار سہاگن ہوواں گی

جد چیتر سنگ بہاراں کُڈی کھیڈیاں ؛ یا کلی نال گلاب دے زُلف اُڈیکدی
دو نرگس نین کھلار کیسے دی لاٹ تے ؛ یا آس پری دی ونگ تے ڈھول رجھاوناں

وت چوری نقال اُچھال کے چاہواں ستیاں ؛ ونج بیلے کاہیں لٹیاں کلکاں مار کے
سیجھ نین غزال اُچھال سر سیو ہار دے ؛ جل جاناں وانگ پتنگ تے ڈھول رجھاوناں

بیں سستی او جھڑ چھپتی وانگ بے وستی دے ؛ نہیں نقل دی تستی بن کے حال وکھاوناں
آکوں کوں دھاناں رنگ تے روپ بلوچ دا ؛ گا بھیم پریم ترنگ تے ڈھول رجھاوناں

جد کیچ دے پیچ دی کھچ پوے دل ریش نوں ؛ وت پنوں پنوں پنوں نام جپا رکے
راہ پچھے کولوں جھنڈ کریر و نوٹیاں ؛ سنگ نقلاں کرنی جنگ تے ڈھول رجھاوناں

جے امینؔ چاہویں دید توں اوس غزال دی ؛ وت نال اپنے گلزار تیری مہکار توں
سِکھ پریت رَوِش منصور عین جھنو دی ؛ سر نیزے اُتے ٹنگ تے ڈھول وجھاونا ایں

یاد رکھیں ویلیا گلاں سدا امینؔ دیاں
وَل کے نہیں وَت آوناں بلبل تیرے گلزار وچ

اوہدے بھکھدے روپ توں روپ دھار لیا ؛ برفاں بھجنیاں تپتیاں لوواں شام پیاں
یاداں دا جو الہ بن دا جاندا اے ؛ دِل دا دُھکدا اُدھکھ دا دُھواں شام پیاں
میری لوکاں نوں پہچان کراندا سی ؛ کھلیا میتوں اوہو سوہنا آن شام پیاں
اوہدی یاداں دی مہکار کھنڈائی اے ؛ بکدے سورج دی خوشبو آن شام پیاں
پچھلی راتیں انت حیاتی رو ہڑ گیا ؛ جو ٹیا سی نیناں دا کنواں شام پیاں
اور کِسے دا انگ غریباں توں وی جلناں ایں ؛ بال تہذیب دے آدر جوں آن شام پیاں
دِل نوں ڈِکدے درداں دا القمان سی جو ؛ آدم نے ادہ بتیا ٹھوہنا آن شام پیاں
سارے گھر دا امن سکون سمیٹ گیا ؛ اوس نگر دا اِک مہتو تہا آن شام پیاں
فیر خلیل کسے توں روڑا ڈیکدا اے ؛ ایس تہذیب دا اُٹھدا دُھواں شام پیاں

امینؔ اج لوڑاں بدلے دِکیا اے
کھکھی نار دا رُواں رُواں شام پیاں

تمت بالخیر

ن۔ ع صابر شرقپوری دی گرما گرم

تے دردیلی شاعری دا

مجموعہ

دوجوگ

المعروف

ہاواں تے ہوکے

مصنف

نیامت علی (ن۔ ع صابر شرقپوری)

ملن داپتہ

حنیف سٹریٹ۔ محلہ گلستان نور۔ بڑا اڈہ لاریاں

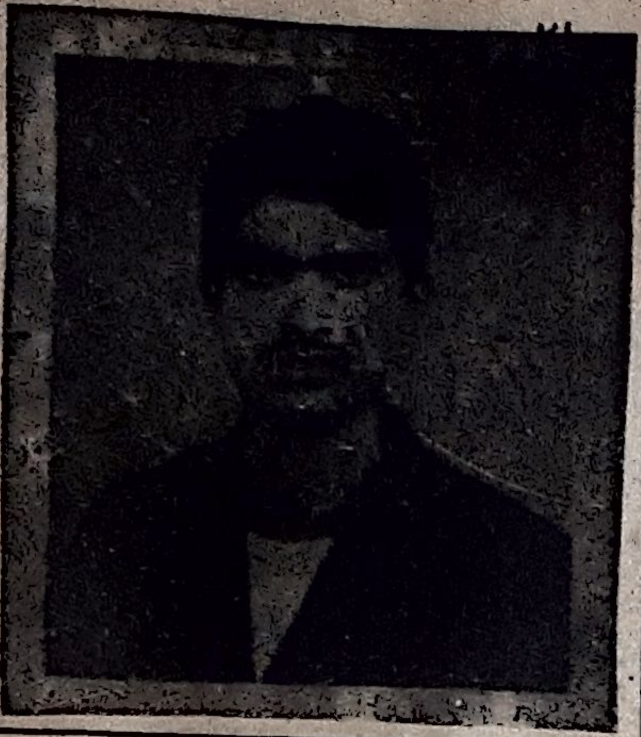
شرقپور شریف۔ ضلع شیخوپورہ

مل : ۴ روپئے

رنگِ اشاعت

کتاب داستاں	وجوگ
مصنف	ن۔ ع صابر شرقپوری
صفحے	۱۴
چھپوان والے	اثر انصاری شاخِ ادب فیض پور خورد۔ ڈاکخانہ خاص تحصیل فیروز والا۔ ضلع شیخوپورہ براستہ لاہور۔ شرقپور روڈ
ملن دا پتہ	حنیف سٹریٹ۔ محلہ گلستان نور بڑا اڈہ لاریاں۔ شرقپور شریف ضلع شیخوپورہ
کتابت	عبدالجبار اثر
تعداد	۱۰۰۰
پہلی واری	مارچ ۔ سنہ ۱۹۸۹ء
پروف ریڈنگ	عابدہ اثر

چھاپہ خانہ
امتیاز فیاض پرنٹنگ پریس سرکلر روڈ
چوک اردو بازار بیرون موری گیٹ لاہور
سرورق
ضیاء پروسس لاہور

صابر ہوراں دا تعارف

ناں : نیامت علی

ادبی ناں : ن - ع صابر شرقپوری

پیو دا ناں : مہر نور محمد

دادا : مہر امام دین - ایہہ بزرگ ۱۹۴۷ء وچ جان مال دیاں ڈھیر قربانیاں دے کے انڈیا ضلع جالندھر تحصیل نواں شہر موضع راہوں توں ہجرت کر کے پاکستان آ گئے - پہلاں ساندل بار دے اِک قصبے واربرٹن وچ کجھ چِر گزاریا فیر راوی دریا دے کنڈھے حضرت میاں شیر محمد شرقپوریؒ دی پوتر دھرتی شرقپور شریف وچ آباد ہو گئے - مہر امام دین دی قبر ایتھے ای اے -

پیدائش : ۲۱-۷-۱۹۶۳ء حلیہ شریف : سرو ورگا قد - رج کے سوہنا - گورا سوہنا رنگ بلیاں اکھاں

مڈھلی تعلیم : گورنمنٹ پائیلٹ سکینڈری ہائی سکول شرقپور شریف ضلع شیخوپورہ فیر پرائیویٹ الیف - اے کیتا - بی - اے برابر (اردو فاضل) دی ڈگری لے کے او - ٹی ٹیچر دی سند حاصل کیتی -

ملازمت : او - ٹی ٹیچر دی حیثیت نال پہلاں ترڈے والی فیر ڈھابکے فیر نارنگ منڈی دے لاگے گھڑیال کلاں دے ہائی سکول وچ ٹیچر مقرر ہوئے - اج کل گورنمنٹ پائیلٹ سکینڈری ہائی سکول شرقپور ہیں -

صنفاں : رباعی - گیت نظم تے غزل نثر اُتے ملکہ حاصل اے -

شاعری دے اُستاد : پہلاں نامور صحافی مرحوم وقار انبالوی تے فیر مشہور ڈرامہ نگار طاہر بیگ تے اوہناں دے پتر ٹی - وی دے مشہور ڈرامے "حصار" دے خالق مرزا اطہر بیگ کولوں رہنمائی حاصل کیتی -

اعزازی اسناد : اثر انصاری فیض پوری دی دینی درسگاہ "تعلیم الاسلام" وچوں باقاعدہ کورس کر کے سند حاصل کیتی - سکول دی ٹیم وچ ہاکی تے والی بال دے کیپٹن رہ کے اعزازی اسناد تے تمغے حاصل کیتے -

ادبی رُجھاں : کتاب "لڑی دے کنڈن" دی مجلس ادارت وچ شامل ہیں - مشاعرے کرواندے ہیں -

کربل والے صابر سیّدا

تُوں صابر تیرا کنبہ صابر تیری حد وچ صابر سارے
صد سلام میں سب نوں آکھاں تینوں صد سو وارے
ہند سندھ تیرا ڈنکا وجیا دور دراز نگارے
کہن تینوں سب صابر سید نالے جاندے وارے وارے
سب دی مشکل حل کر دیویں رب دے پیارے سیّدا
دنیا دے وچ تیرا چرچا ہر تھاں نیارے سیّدا
وجوگ تیرے بھیں مرداجاواں ہُن نہ ہون گزارے
تیرے درشن دے لئی سیّدا ایں ایہہ نین سنوارے

کراں ٹکوراں کیتھے کیتھے میرے لُوں لُوں دے وچ پیڑاں
لگا جندڑی نوں گھُن میری صابر وانگ شہتیراں
وقت وہاندا نہ ای میرا جند کھاہدی ہجر دے تیراں
آ تتڑی دی خبر لے سانول سوہنا رب دی بوہنا دلگیراں
وید حکیم سائیں سنیاسی بوہنا زور لایا ہے پیراں
کوئی دوا میکوں اثر نہ کردی من ہویا لیراں لیراں
بن تیرے میں جھلی ہوئی ہویا حال فقیراں
ہیر سیال ، ہیر رانجھن دی ہیں صابر تیری ہیراں

میں صابر تیری جھال نہ جھلاں میں آں کاہدے جوگی
عشق تیرے نے پچ مچایا دل نوں کیتا روگی
میں وچاری کرماں ماری جاناں کی پریتاں
میں کی جاناں رسم رواجاں میں کی جاناں ریتاں
جند میری وچھوڑا نہ سہندی پل پل گھٹدی جاوے
پیراں اتے متھا ٹیکاں جے سانول گھر آوے

مہندی شگناں دی میں لائی مینوں چاڑھ ماہیے دا چڑھیا
ویکھو نی اج ویکھو کُڑیو ماہی میرے ویہڑے وڑیا
لکھ لکھ شُکر میں رب دا کیتا کلمہ نبی دا پڑھیا
ماہی آیا اے گھر میرے اج چَن کدھروں اے چڑھیا
کھُل گئے بھاگ میرے نی سیئو رب نگ مُندری وچ جڑیا
میں انگ پیا۔ دے لگی شُکر دا کلمہ پڑھیا
ہوئی سُہاگن اِک پَل اندر جد ہتھ رانجھن نے پھڑیا
کیتے رہیوں اپنی دیر دے سانول گھڑتے دُسدے اَڑیا

اج دی تیریاں تانگاں مینوں کل وی تینوں ای چاہواں گا
مینوں تے اِنج لگدا اے سجناں سہکدیاں مر جاواں گا

ہجر وچھوڑے سہہ سکناواں جگ دے نال وی کھہہ سکناواں
پر غیراں سنگ میں ویکھ کے تینوں رووّاں گا کُرلاواں گا

نیوں تیرے سنگ لا بیٹھا واں اپنا آپ گوا بیٹھاواں
میں تے کدی وی سوچیا نہیں سی میں وی منہ دی کھاواں گا

ٹُر گیوں نیناں دے نال ٹکّ نگ کے آس دی سُولی مینوں ٹنگ کے
جاویں گا ہُن کِتھوں لنگھ کے میں وی نظر وچھاواں گا

ہاڑے پاواں جاواں مردا سُن دا کیوں نہیں تُوں بیدردا
دَس جے تیرا جی نہیں کردا لَئے ہُن میں مر جاواں گا

— ۞ —

٥

دِل وِچ ڈَر گیا ہووے جیویں چور جہیا
سماں مینوں جاپے انج کجھ ہور جہیا
خوف دی بدلی سِر اُتے منڈلاندی اے
خورے کدوں اُڈ جانا ایں بھور جہیا
ہُن تے اوہ پل پل چیتے آوندا اے
وانگ پنچھیاں اُڈ گیا جیہڑا مور جہیا
باداں اوہدیاں سولاں بن بن چُبھ دیاں نے
من وِچ پیار رہندا ہردم شور جہیا
ہُن تے اوہ کجھ ہور وی چنگا لگدا اے
حدوں دا اوہ ہویا اے منہ زور جہیا
میں آکھیا کجھ ایدھر کرپا کر دے او
فٹ جواب سنایا لڑاں نکور جہیا
بُوہے وِچ کھلوتا اِک دن ویکھیا سی
ڈاہڈا سوہنا لگا مور چکور جہیا
صابرؔ خورے کِتھے اُڈیا رہندا اے
بڑا مرجانا ایں چِت چور جہیا

٥

ہو سکدا اے میرا تیرے باجھ گزارا ہووے نہ
پر ڈرنا واں پا کے نینوں کِتے خسارا ہووے نہ
سوہنیاں صورتاں والے اکثر نیں مُلا کے لُٹ دیندے نیں
تیرے ہاسیاں دے وِچ رچیا کدھرے ایہہ کارا ہووے نہ
دِل دیوانے دا کی اے اے تے اجگ چاہندا اے
کول میرے توں ہوویں بھاویں جگ ایہہ سارا ہووے نہ
صابرؔ نے بیتریاں وعدیاں تے آساں دے محل بنائے
ویکھ لئیں کِتے ایہہ تیرا جھوٹھا لارا ہووے نہ

چو مصرعے

مینوں اوہدا ناں نہ پچھو
گلی مکان تے تھاں نہ پچھو
اوہ وسدا اے دل وچ میرے
ایس توں ہور اگاں نہ پچھو

○

باجھ تیرے میں رہ نہیں سکدا ایہہ میری مجبوری اے
ایس توں ودھ میں کہہ نہیں سکدا ایہہ میری مجبوری اے

آ کر ل پیار دیاں پینگاں پائیے ہسیئے کھیڈیئے نچیئے گائیے
ہور وچھوڑے سہہ نہیں سکدا ایہہ میری مجبوری اے

○

لال پراندہ پا کے گُٹ تے جد توں میلے جاویں گی
مینوں تے اج جاپے اُڑیئے بہت پوارے پاویں گی
نین تیرے لشکارے مارن بجلی وانگوں لشکیں توں
گھروں نکل کے خورے بلیئے کیہڑی جھوک وساویں گی

○

مینہہ طعناں دے میرے اُتے وسدے نیں
وانگ شریکاں اوس دی طعنے کسدے نیں
میرے کولوں تسی کی مترد پچھدے او
اے پینڈے میں ننگے پیریں کچھے نیں

٥

دِل وِچ ڈر گیا ہووے جیویں چور جہیا
سماں مینوں جاپے انج کجھ ہور جہیا
خوف دی بدلی سِر اُتے منڈلاندی اے
خورے کدوں اُڈ جانا ایں بھور جہیا
ہُن تے اوہ پل پل چیتے آئوندا اے
وانگ پنچھیاں اُڈ گیا جیہڑا مور جہیا
باداں اوہدیاں سولاں بن بن چبھدیاں نے
من وِچ پیا رہندا ہر دم شور جہیا
ہُن تے اوہ کجھ ہور وی چنگا لگدا اے
جدوں دا اوہ ہویا اے منہ زور جہیا
میں آکھیا کجھ ایدھر کِر پا کر دے او
فٹ جواب سنایا لڑاں نکور جہیا
بُوہے وِچ کھلوتا اِک دن ویکھیا سی
ڈاڈھا سوہنا لگا مور چکور جہیا
صابر خورے کِتھے اُڈیا رہندا اے
بڑا مرجانا ایں چت چور جہیا

٥

ہو سکدا اے میرا تیرے باجھ گزارا ہووے نہ
پر ڈرنا واں پا کے نینوں کِتے خسارا ہووے نہ
سوہنیاں صورتاں والے اکثر نیں ملّا کے لُٹ دیندے
تیرے ہاسیاں دے وِچ رُجھیا کدے ایہہ کارا ہووے نہ
دِل دیوانے دا کی اے اے تے اجے چاہندا اے
کول میرے توں ہوویں بھاویں جگ ایہہ سارا ہووے نہ
صابر نے بتریاں وعدیاں تے آساں دے محل بنائے
ویکھ لئیں کِتے ایہہ تیرا جھوٹھا لارا ہووے نہ

چومصرعے

مینوں اوہدا ناں نہ پچھو
گلی مکان تے تھاں نہ پچھو
اوہ وسدا اے دل وچ میرے
ایس توں ہور اگاں نہ پچھو

○

باہجھ تیرے میں رہ نہیں سکدا ایہہ میری مجبوری اے
ایس توں ودھ میں کہہ نہیں سکدا ایہہ میری مجبوری اے

آر ل پیار دیاں پینگاں پائیے ہسیے کھیڈیے پچھیے گائیے
ہور وچھوڑے سہہ نہیں سکدا ایہہ میری مجبوری اے

○

لال پراندہ پا کے گُتّ بیّے جد توں میلے جاویں گی
مینوں تے اج جاپے اڑیئے بہت پوارے پاویں گی
نین تیرے لشکارے مارن بجلی وانگوں لشکیں توں
گھروں نکل کے خورے بلیئے کیہڑی جھوک وساویں گی

○

مینہ ظلماں دے میرے اُتے وسدے نیں
وانگ شریکاں اوس دی طعنے کسے نیں
میرے کولوں تسی کی مترد پچھدے او
اے پینڈے میں ننگے پیریں کچھے نیں

بھوں لئے کُڑیئے

چھیتی چھیتی کر لے کُڑیئے
خالی بھانڈا بھر لے کُڑیئے
فیر نہیں آؤنی واری تیری
ہر دل دے وچ ہیرا پھیری
پتہ نہیں کدوں کوئی اکھ چُرا دے
تیرے جھتے کجھ نہ آوے
تے توں ویکھدی ای رہ جاویں
اتھرو سٹیں ہاڑے پاویں
ایتھے اُڑیئے گورکھ دھندا
دنیاں پیندا جیبھ دا چندا
کوئی نہیں ایتھے دردی بن دا
ہر کوئی اپنی مرضی کردا
توں وی اپنی مرضی کر لے
رشوت دے نال جھولی بھر لے
جدوں کوئی تیتھوں کرسی کھوہ دے
تیرے کول کجھ تاں ہووے
جیہدے نال توں بتّا ساریں
کندھاں نال نہ ٹکراں ماریں
روون نہ تیرے بال ایانے
توں سدا ای موجاں مانیں
روز توں پاویں گھر وچ بھنگڑا
آٹے تیل دا مکّے جھگڑا
کیوں شرماویں کیوں گھبراویں
بن دا کم توں آپ گواویں

ڈنڈی مار لے بھر لے نیتا
ایہو تیریاں وڈیاں گیتا

کیوں من دی نی پرکھاں دا اُکھا
کاہدی سنگ تے کاہدا چھا کا

بھل جا سب کجھ بھر لے جھولی
اے دُنیا اے گونگی بھولی

تینوں بُری نہیں کِسے نیں کہنا
لُٹ لئے سب توں تلا گہنا

کوئی ٹھگی نہیں کوئی نہیں ڈاکا
میتراں دا آپے رب راکھا

جیتھے ہودن سارے اُکھے
تینوں کون سُچاکھی مننے

نالے توں کی کر جاویں گی
سچ بولیں گی مر جاویں گی

یا فیر کافر کہن گے تینوں
ہتھوں ہتھی لین گے تینوں

ایتھے ہے دستور پراناں
ٹھگ عدالت کچہری تھانہ

عزتاں دے بیوپاری جیہڑے
چور چکار تے ٹھگ لٹیرے

اوہ ای ایتھے چوہدر کردے
میرے ورگے تھکتے مردے

حاجی مُلاں ناں سداون
راہ جاندیاں لیرڑے لاہون

ننگیاں کر کے گھر نوں گھلدے
ٹھیکیدار ایہہ پل دو پل دے

تیرے اندر شرافت نچدی
لگ دا تینوں پل نیں بچدی

تجارت صنعت اوہناں کول ساری
یترے کول کی پائیداری
کیہڑے اُتے مان کریں توں
پختہ ہور ایمان کریں توں
بھُل جا سب کجھ کر بے ایمانی
یتری کیہڑی ماسی تے نانی
عوام نال یترا کی رشتہ
توں کھا بادام تے پستہ
ایہو یترے دن چار نی اُڑیئے
لُٹ لئے موج بہار نی کلیئے

جیویں کیتی آ میڈڑے نال سجن ناہیں غیر وی انج کریندے
کی سوچیا سی کی ہو ونجیا اُسی رہ گئے ویہندے ویہندے
ساڈا حال بے حال تیں کر چھڈیا سانوں طعنے لوک مریندے
سانوں کلیاں کر کے مار لیندوں سُے تیر وی تیرے سہندے

○

تیرے سُفنے پیار بھلیکھے پاؤندے رہے
تیرے وعدے ساڈا مان ودھاؤندے رہے

نیویاں نظراں کر کے جد وی تکیا تُوں
رُوپ تیرے توں آپ اُسی شرماؤندے رہے

دِل توں ڈر ڈنگدا سی رُسوائیاں دا
لوکاں کولوں تد کنیّ کتراؤندے رہے

اے تکڑ ماں دِل تے منتیاں فیر وی نہیں
نال دلیلاں لکھ اُسی سمجھاؤندے رہے

بھُل جانے نے بھُل کے وی تے تکیا نہیں
جیہدے لئی آساں ہاواں ہاڑے پاؤندے رہے

اوناں ای اوہ دُور دُور ٹُر جاندا سی
جِنّاں اُسی نیڑے آؤندے رہے

کیوں جے سن اوہ میری قسمت وانگ
زُلف تیری دے کُنڈل من بھرماؤندے رہے

صابر جان کے اوہ ساہنوں دُکھ دیندا سی
رہبر سمجھ کے اُسی سیس نواؤندے رہے

○

ہر کوئی اپنی اپنی تکڑی تول دا اے
تے ہر کوئی اپنی اپنی بولی بول دا اے

باہروں ہر کوئی چاہے جیوں خوشحالی اے
اندروں ہر کوئی ٹہنی وانگوں ڈول دا اے

ٹھگی جیہڑی دور کرے دِلدہرنوں
سماں اجیہے جوگی نوں ہن ٹول دا اے

دُوجیاں اُتے فیر کویں اعتبار کراں
حد میرا ای ہانی زہراں گھول دا اے

کِنہوں اپنا ہانی کہواں کِنہوں کہواں بیگانہ
ہر کوئی ایتھے مکر دی تکڑی تول دا اے

جیوندیاں بات نہ پچھی کسے دی صابر دی
مریاں ہر کوئی کہندا میرے کول دا اے

شلخ ادب فیض پور خورد دی ماہانہ

رونق ویکھ کے بے اختیار قلم وچوں شعر نکلے

سب سنگتاں اج کٹھیاں ہویاں اِک اِک ہے پروہنا
قمرؔ ہوری دی آئے ہوئے نیں نصرتؔ نے دی آؤنا

اجملؔ اخترؔ شادؔ ہوراں دی آکے مان ودھاؤنا
سُنیا اے اج میلا لُٹن دلدار بھٹیؔ دی آؤنا

حرفاں دی اساں مہندی لاؤ دی خوشیاں رنگ چڑھاؤنا
سمرہؔ خالدہؔ شکیلہؔ باجی ہار بھرا نوں پاؤنا

سدھراں نے اج سیج وچھاؤنی لفظاں ہار پرونا
صابر نے وی صبر لئی اج پیار دا موہڑا ڈھونا

ایس محفل دی رمز انوکھی ادبی بانا پایا،
جیہڑا آوے عزت ناں پاوے نیک ماں اثر نوں جایا

ریجھاں نال معرفت والا مُرشد سبق پڑھایا
ایس دا وال وِنگا نہ ہووے سِر تے سائیں دا سایہ

مسلک ایہدا نقشبندی اے واہ واہ بے پرواہیاں
ڈُبی ڈُبی تر جاندی اے جس ایہدے سنگ لائیاں

جی تے کردا تیں سنگ لاواں جے نبھاویں ڈھولا
جے مُکھ موڑیں بیٹھ جاواں ہیں کملی دیاں سائیاں

دُھم پئی اے "شاخ ادب"[13] دی رونقاں بے حسابے
ہر مہینے کرے مشاعرہ جیونکر چمک مہتابے

[14] ہادی برحق نال عقیدت دا ایہہ اِک ثبوت
رُوح ہیگا اے نور[15] عالم اثر تے ہے قلبوت

اُستاداں دی صحبت توں ہے جیاں اثر نے پایا
وچ فیض پور خورد دے دیوا اپنے علم تے ادب جگایا

واہ واہ سوہنا ڈاہڈا چنگا چنگیاں اُہدیاں[16] سوچاں
وڈیاں گلاں کر کے ایس کھُلائیاں ہوشاں

ایہو جیہے تے اللہ سوہنا نت پر دیہنے گھلّے
جیہو جیہے ہر مہینے آون اثر دے وَلّے

شاعر نیں نظم وِچ کُجھ تخلص دِتے نیں۔ اوہناں دے نمبر وار حوالے درج نیں۔

۱ محمد انور قمر شرقپوری
۲ میاں نور محمد نصرت نوشاہی شرقپوری
۳ پروفیسر محمد اجمل نیازی
۴ سید اختر حسین اختر مدیر لہراں لاہور
۵ حسین شاد
۶ پروفیسر دلدار پرویز بھٹی میزبان ٹی وی پروگرام "میلہ"
۷ فلم سٹار سمرا
۸ خالدہ نجم اثر انصاری دی شاگرد
۹ شکیلہ جمال صدر ادب ترنجن پاکستان
۱۰ ن۔ع صابر شرقپوری
۱۱ محمد صدیق صبر قادری
۱۲ میزبان شاخِ ادب محمد بوٹا اثر انصاری
۱۳ شاخِ ادب تحت ۱۹۶۵ء توں لے کے ماہانہ مشاعرہ ہوندا اے
۱۴ محفل میلادؐ ہر ماہ منعقد کیتی جاندی اے۔
۱۵ خواجہ سید نور عالم شاہ مجددی نوشاہی اثر دا پیر و مرشد
۱۶ اثر انصاری ہن تائیں ۴۸ کتاباں لکھ چکا اے۔

اُردو نمونۂ کلام

جی ہے کہ سُلگتا رہتا ہے دِل ہے کہ تڑپتا رہتا ہے
اِس رنگ و اَدا کی محفل میں ہنگامہ سا برپا رہتا ہے
کرتے ہیں اِدھر عہدِ وفا اُدھر مُنکر ہوتے ہیں صاحب
دِل اِن کی دو رنگی باتوں سے دِن رات دھڑکتا رہتا ہے
آزارِ محبت کیا جانیں بیماروں کے دِل سے پُوچھ ذرا
جب دِلبر سامنے آجائے دِل پارا پارا رہتا ہے
کبھی یاد کرو گے اہلِ ادا تم ہم سے چاہنے والوں کو
سب بات وقت کی ہوتی ہے اور وقت بدلتا رہتا ہے
جب یاد کیا کرتے ہیں تجھے ہمیں کچھ بھی یاد نہیں رہتا
ہم سِسک سِسک کے روتے ہیں اور دُور اشارا رہتا ہے
ہم تیرے ہیں ہم تیرے تھے تیرے ہی رہیں گے ہم صابرؔ
تُو ہے کہ پیمانہ سوچوں کا ہر وقت بدلتا رہتا ہے

ایم۔ اے آزاد دے پیارے تے من موہنے
حمدیہ، نعتیہ تے دوجے شعراں دا نواں پراگا

چومصرعے

مصنف:- ایم۔ اے آزاد گوجرہ

ملن دا پتہ

دفتر داتا کتابت قصرِ فضل
گلی نمبر ۲ غفار پارک گوجرہ (ٹوبہ ٹیک سنگھ)

قیمت ۴ روپے

واقف کاری

ناں محمد عبداللہ آزاد

ادبی ناں ۔ ایم اے آزاد

ولدیت ۔ میاں فضل احمد صاحب

تاریخ پیدائش ۔ ۷ ستمبر ۱۹۳۴ء

جمن بھوں ۔ گوجرہ

حلیہ شریف ۔ رنگ گندمی ۔ بھرواں جُسہ ۔ پورا قد ۔ صحت ٹھیک ٹھاک ۔ ہتھاں وچ شوقیہ نگینیاں جڑیاں مُنڈریاں

مڈھلی تعلیم :۔ دوجی توں پنجویں تیک) ایم سی مین پرائمری سکول گوجرہ

چھیویں تو دسویں تیک) ایم ۔ بی ۔ ہائی سکول گوجرہ

بعد وچ ایجوکیشن کورس کر کے بچیاں نوں پڑھان لگ پئے ۔

اُستاد صاحبان دے ناں ۔ چوہدری محمد دین صاحب ، جناب کرم شاہ صاحب ، سید عبدالقادر شاہ صاحب ۔ چوہدری حاجی عبدالرحمن صاحب ۔

شاعری دا شروع زمانہ :۔ سنہ ۱۹۶۰ء

شاعری وچ اُستاد دا ناں :۔ اپنی کم علمی دے پاروں ہر اک نوں اُستاد دے مقام تے ویکھیا ۔

صنف شعری :۔ حمد ، نعت مبارک ، منقبت ، نظم ، غزل ، گیت ، چومصرعے وغیرہ

چھپیاں کتاباں :۔ گیت مالا (گیتاں دا شعری مجموعہ) روزے دار بچہ ۔ کربلا تے مدینے دا کبوتر ۔ غیرت ایمان ۔ بولیاں دا ٹبر ۔ باراں ماہ آزاد میاں ۔ بی اے پاس بیوی غافل انسان ۔ قبر دا حال ۔ قرآن دی شہادت ۔ حُقے دی شان ۔ بالو ماہیا ظالم جٹھانی ۔ گنجینہ رحمت ۔ حادثہ لودھراں گڈی تے لاری ۔ رنگ رنگیلی محفل نعتیہ ۔ شبیر دیاں غم خواراں نوں ۔ وجود دی چرخہ ۔ داہ وار دنداں ۔ نے میرے پیر والے ڈیرے نبی سنگراں دا خط ۔ سوہنا پیر میرا اے ۔ زندہ کرامت ۔ حیدری سٹ

باہماں دی ہیں بول گئی ۔ آوازِ حق ۔ پاکستانی وچھا کڑیوں نٹ منڈا
آسے گوشتی وچ مردِ خدا ۔ پنجابی غزلاں (زیرِ ترتیب) پنجابی نظماں
(زیرِ ترتیب) نعت مبارک پنجابی (زیرِ ترتیب) پنجابی چومصرعے مجموعہ
ابی کتاباں :- ناز مفید حساب جماعت دوم ۔ ناز مفید حساب جماعت سوم ۔ ناز
کامل پہاڑہ ۔ پرائمری گائیڈ برائے جماعت چہارم ۔ دینیات جماعت دوم
ن پسند پھُل :- موتیا ۔ ویسے ہر پھُل دی باشنا اک نعمت اے ۔
رُجحان (مشغلے) کتابت ۔ ماں بولی دی نادیتہ الادب دے وسیلے نال خدمت ۔
شاہکار ادب دا خدمت گار ۔ مشاعریاں وچ حصہ لینا

سبھے حق لکھاری دے

کتاب دا ناں	من موہنے چومصرعے
لکھاری	ایم اے آزاد قمر فضل گوجرہ
صفحے	۱۶
قیمت	۴ روپے
چھپوان والے	اثر انصاری شاخِ ادب پھیکی پور خورد شرق پور روڈ نزد لاہور ضلع شیخوپورہ
ملن دا پتہ	ایم اے آزاد قمر فضل گلی ۲ غفار پارک گوجرہ
کتابت	دفتر داتا کتابت گلی نمبر ۲ غفار پارک گوجرہ ضلع ٹوبہ ٹیک سنگھ
چھاپن والے	امتیاز فیاض پریس لاہور
تعداد	اک ہزار
پہلی واری	مارچ سنہ ۱۹۸۹ء

حمد باری تعالیٰ

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

— ۱ —

تیری حمد ثنا دے لائق مولا، میری ایہہ کوجھی زبان وی نئیں
اُچا ذہن خیال تے علم وی نئیں، عالم مولوی شیریں بیان وی نئیں
دُنیا دار آزاد اے توں جانے، تیری قدر دا حاصل گیان وی نئیں
صدقہ پاک حبیبؐ دا لاج رکھیں، مان تیرے تے عملاں تے مان وی نئیں

— ۲ —

میرے قادر کریم رحیم مولا، کر کرم کریمی دا واسطہ ای
جہدا اخلق عظیم قرآن کہندا، اُوہدے وصف حلیمی دا واسطہ ای
جہدے باجھ نہ ستی قرار تینوں، اُوہدی دُرِّ یتیمی دا واسطہ ای
روز حشر نوں میں آزاد ہوواں، بخشنہارا رحیمی دا واسطہ ای

— ۳ —

صفتاں ساریاں مالکا تیرے لئی نے، اہناں صفتاں نوں کوئی بھلائے بندہ
تیرا فضل تے کرم جے ہو جاوے، لنگھ عرش معلّے وی جائے بندہ
جس تے توں تے تیرا محبوب راضی، مونہوں جو منگے اوہو پائے بندہ
تیرے عشق دے شوہ وِچ ڈُب کے تے، عین الحق دا نعرہ فر لائے بندہ

— ۴ —

یا حیّ یا قیوم خالق، بخشنہار ایں سرفرازیاں دا
کس مونہہ تھیں کراں میں شکر تیرا، تیرے کرم نے بے نیازیاں دا
تیری بارگاہ وِچ قبول ہووے، سجدہ عاجزی نال نمازیاں دا
ڈائیول [illegible] شفقت [illegible] بندہ نوازیاں دا

میرے خالقا مالکا شہزورا، چرچے فضل تے کرم دے ہین تیرے
ایہنوں سمجھ عبادت قبول کر لیئں، میری اکھیاں نے جو وی نیر کیرے
صدقہ پاک حبیبؐ دے جوڑیاں دا، بخت بدل سائیاں ہُن توں میرے
دِن پھیرن آزاد دے فضل یاروں، ایہہ دیہاڑے وی خوشیاں دے ہوون ڈیرے

۶

توں الشعور پرماتما رَبّا، توں بھگوان قدیم!!
سُبحان اللہ وبحمدہٖ سُبحان اللہ العظیم
توں خدا تے گاڈ پیارا، توں مالک مخلوقاں
توں آزاد تے قادر رازق، توں بصیر علیم

نعتیہ جو مہرے

۱

چن ربیع الاوّل دا کیہ چڑھیا، رونق آ گئی کندھاں بنیریاں تے
خزاں گئی بہار نے پائی جھمر، غالب آ گیا چانن ہنیریاں تے
نبیؐ پاک دا آوناں مبارکاں دا، چھائیاں رحمتاں بختاں میریاں تے
ہر پاسے درود وسلام گونجی، رنگ خوشی دا آ گیا چہریاں تے

۲

دساں کیہ حضورؐ دے وصف گِن گِن میرے کول اُچیرے خیال وی نئیں
اللہ پاک دا اوہ محبوبؐ سوہنا، جس دی بل دی کدھرے مثال وی نئیں
اُوہدے جہیا شکیل جمیل کوئی نہ، شیریں گفتگو خوش خصال وی نئیں
اُوہدے پاکسو ایس جہان اُتے، جنیا کسے کوئی مائی نے لال وی نئیں

۳

اِک لکھ تے کئی ہزار وچوں، میرے نبیؐ کریم دی شان وکھرا ے

رنگ رنگ دے پھل تے پھن لکھاں لکھاں وچوں ایہہ نوری ریحان دکھو اے
اوہدے پیار خلوص دا رنگ دکھو اے، نرم گفتگو شیریں بیان دکھو اے
عزت عرش پائی جہندے جوڑیاں تھیں، اللہ پاک دا اوہ مہمان دکھو اے

۴

دھرتی اُتے حضورؐ دا پیر آیا، دھرتی پائی زبان سبحان اللہ
بھاگاں والڑی اج میں ہو گئی آں، نبیؐ آئے ذیشان سبحان اللہ
جہدے وچ فراق میں ہوئی بڈھی، پورا ہویا ارمان سبحان اللہ
جنی خوشی آزاد جی ہے میتوں، ہوندی نہیں بیان سبحان اللہ

۵

کملی والے سوہنے محبوب سرور، ساڈے سر تے رحمت دی چھاں کیتی
جس ویلے وی سائل کوئی گیا در تے، سخی بادشاہ کدے نہیں ناں نہہ کیتی
اوہدی منگ توں دتا ہمیش بوہتا، سینے لان لئی بانہہ اگاں کیتی
جہندا کوئی نہیں اوہدا ہاں میں وارث، ایس گل دی آقا نے ہاں کیتی

۶

الحمد للہ کملیؐ والڑے نے، امت واسطے لایا اے باغ وکھرا
چارے پاسے ہدایت دی لو ہو گئی، ایسا کیتا اے روشن چراغ وکھرا
جدوں عشق حضور دا لگ جاوے، مل جاندا اے راہ سراغ وکھرا
آزاد جی نبیؐ دے عاشقاں دا، لوکاں ویکھیا ہوندا دماغ وکھرا

۷

نظر مہر دی جس تے کرن آقا، اوس بندے نوں آوے زوال ناہیں
نبیؐ پاک دی رحمت شفاعت پاہیوں، گلتی کسے دی کدھرے دی دال ناہیں
عشق نبیؐ دا جس دے وچ سینے، وہ اوستوں کوئی خوشحال ناہیں
میرا عشق ہے سوہنے دے گُن گاوندا، میرا ایس دے وچ کمال ناہیں

۸

میرا نبیؐ نوری ، اوہدا جسم نوری ، آن بان تے اوس دی شان نوری
اوہدا بولنا رب دا بولنا اے ، اوہدا بیٹھنا ہونا ودان نوری
اوہدے پیراں دے جوڑے وی ہین نوری ، زلفاں کالیاں مکھ ریحان نوری
اُس تے پڑھے درود خدا آپی ، اُس تے پڑھن سلام غلمان نوری

۹

کدی کسے نے اپنا دل جانی ، خوشی نال نہیں کسے نوں دان کیتا
اللہ پاک نے پاک محبوبؐ اپنا ، ساہنوں دے کے وڈا احسان کیتا
جبرائیل سردار فرشتیاں دا ، میرے نبی دے بوہے دربان کیتا
جس دی وجہ توصیف آزاد میاں ، رب عرش توں نازل قرآن کیتا

۱۰

پتھر کھا کے پتھر دلاں کولوں ، فر دی خیر منگے آقاؐ سب دی اے
تیرا نام لواں مشکل حل ہووے ، مشکل جدوں دی مینوں آ دب دی اے
تیرے جیہا نہ ہور حلیم کوئی ، مینوں کھانی پیندی قسم رب دی اے
تیری امت نوں سوہنیا بخشنے لئی ، رحمت بہانے پئی لبھ دی اے

۱۱

حضورؐ رسالت مآب دی ذات اطہر ، درد دی نوں جو ہر انسان دی اے
نبیؐ پاک تے نعت سلام پڑھنا ، ایہہ تے سنت حضرت حسانؓ دی اے
احد احد دے نال ملا احمد ، ایہو ورد ضمانت ایمان دی اے
کملیؐ والے دے عشق وچ گیت گاؤناں ، ایہو اک نشانی مسلمان دی اے

۱۲

نبیؐ پاک دے خلق عظیم والی ، کُل عالماں وچوں اے رکھ وکھری
نال حب حضورؐ دا مکھ ویکھے ، کرماں والڑی اوہ اے اکھ وکھری
اللہ پاک دی کُل خدائی وچوں ، میرے سوہنے محبوب دی دکھ وکھری
جیہنا سوہنے نوں امت دا فکر ہے اے ، کسے کیتی آزاد نہیں پکھ وکھری

پیاری ماں، جنت دی چھاں

۱

کُل عالم دی راہنمائی خاطر، کملی والے ارشاد فرما دتّا
جنت ماں دی تساں تے ہے لازم، کلیہ قاعدہ ایہہ کھول سمجھا دتّا
ہستی امبڑی دے سوہنے دل اندر، جذبہ رحم دا رب نے پا دتّا
درجہ ماں دا ایڈ بلند کیتا، صلہ خدمت دا جنت ستا دتّا

۲

لفظ ماں دا جدوں مَیں بولدا ہاں، اگ حبّ تے پیار دی مچدی اے
دِل جھومدا لُڈیاں پاؤندا اے، اُلفت جوش بھئیں ہونٹاں تے نچدی اے
ایسی ماں دے پیار دی مہک سچی، جیہڑی جاندی پئی ساہاں وچ رچدی اے
ٹُٹ جائے کیوں ڈور کوئی سُوت دی اے، نہ ایہہ پریت آزاد کوئی کچدی اے

۳

ہر جان دی درد دی اے جان جیہڑی، اوس درد دی جان نوں ماں آکھاں
جدوں گُھٹ کے پیار بھئیں لائے سینے، ہو جاندے نے بخت اُتاں آکھاں
جنت ماں دے پیراں دے ہے تھلّے، قدم ماں دا ایدوں اگاں آکھاں
روپ ماں دے وِچ آزاد میاں، سچّے رب دا دُوجا اے ناں آکھاں

۴

ماں ہستی جگ تے ہے ایسی، صدقے جس دے بگڑی ہئے بات بن دی
غصّے ہو کے مُکھڑے پھیر لوے، چانن بھری دی ظُلمتی رات بن دی
خوش ہو کے دِلوں جے کہہ دیوے، اولاد واسطے دُعا نجات بن دی
ہستی ایس دا بدل آزاد کوئی نہ، ایہدے آکھیاں رُسی برات بن دی

۵

پھُل جاندے نیں دُکھاں دے گرم نشتر، جدوں ماں آکھے اُجالال میرے
رَبّی بارگاہ وِچ قبول ہوندے، مِٹھے ماں نے جدوں وی بول کیرے
جس تے ماں راضی اُس تے رب راضی، اوہدے سِر رحمت دے رہن پھیرے
اوہ تے کسے میدان نئیں مات کھاندا، سَدا اوہنوں فتح دے بجھن سہرے

۶

رنگ رنگ دے پھُل نے سب سوہنے، خالی مہک توں کوئی ریحان دی نئیں
اوویں رِشتیاں وِچ ہے فرق کھُلا، رشتے ماں دے نال دی شان دی نئیں
جیکر ماں دی تھا پیر ڈاہوئے گنڈ تے، رستہ رد ک دا کوئی طوفان دی نئیں
خادم ماں دا حضرت اویسؓ جیہا، نظر آوندا کوئی اَج انسان دی نئیں

۷

اکھاں سامنے پُت نوں اگ اندر، ماں سڑدا کدے نئیں ویکھ سکدی
تارے اکھ دے دِل دی ٹھنڈ بچے، دیکھ ویکھ کے امبڑی نئیں اکدی
بِستر گلے تے پا اولاد تائیں، ماں سُکے تے کدی نئیں سوں سکدی
خون دے کے راتاں جاگیئے تے، تاں اولاد جیہی فصل آزاد پک دی

۸

پہلا پیر اُستاد ہے ماں سوہنی، رنگ ماں دے رنگیا جائے بندہ
بولی ماں دی سُن کے گود اندر، اوہو سبق تے بول پکائے بندہ
خدمت کیتیاں اینج ہے اجر مِلدا، موہنوں جو منگے اوہو پائے بندہ
اثر ماں دی وِچ دُعا ڈِٹھا، سنگی نبی دا فِر ہو جائے بندہ

۹

محفل والیو میرے دی گل دستاں، اپنی ماں جیہی ہور نئیں ماں کوئی
ایہہ وی ٹھیک اے جنت دی ریس کوئی نئیں، شفقت ماں جیہی ٹھنڈی نئیں چھاں کوئی
جیہڑا سکھ ہے ماں دی گود اندر، اوہ نئیں لبھدا کِسے وی تھاں کوئی
جہنوں ماں آزادی رَدّ دیوے، کدے اوس دی پھڑے نہ بانہہ کوئی

۱۰

محفل والیو رل دعا منگو، مولا ساڈے تے ماں دی چھاں رکھے
حضرت اویسؒ دی سنت تے قائم رہیئے، ایہدے وانگ ساڈا زندہ ناں رکھے
کدے غم دی مار نہ پئے سانوں، ثابت قدم تے قدم اگاں رکھے
لکھ جھکھڑ آزاد جی پئے جھلن، ساڈے بختاں دی گڈی اتاں رکھے

۱۱

ماں مر جاوے دکھی کر جاوے، روندی جان نوں غم نے گھیر لیندے
پکے پیڈے تے رشتے دار سکے، کنڈ کر جاندے موہنہ نے پھیر لیندے
اڈ جاندا اے خلق پیار دل چوں، سانوں دتے دتا سوا سیر لیندے
دھوں بھار یتیمی دا توڑ دیندا، بھوت دکھاں دے گھیر چو فیر لیندے

پھُل دی فریاد

گل چین نوں گل فریاد کیتی، دیوا گل کیتا گلستان وچوں!
بھری ٹہنیوں مینوں تروڑ کے تے، کڈھیا خون نمانڑی جان وچوں!
مینوں دیس نکالڑا توں دتا، ہسدے وسدے میرے خاندان وچوں
دکش نیئں آزاد ایہہ سر تیرے، ڈاہڈے حکم ملن اسیں جہان وچوں

۲

قسمت والڑے مان دے موج میلہ، میری زندگی گھڑی پل دی
حسن لوکاں دا دلاں نوں زیر کردا، رنگ میرے دی میرے تے چھری چل دی
ادھوں توڑ حیاتی نوں لوک سٹن، لاٹ شمع وانگوں جند رہے جل دی
ڈیری ازل توں میرے نے لوک بھیڑے، رسم ایہہ آزاد نئیں اج کل دی

۳

دور دوں دیکھ کے آئیں توں کول میرے، دھو کہ پیار دا دے تروڑنا ایں
سنگی گھٹ کے کر کے ساڈا دکھا، ہنچکا مار کے دھوں مروڑنا ایں

صبح شام جو اُن کے مونہہ چُمّے، اوس عاشق تھیں بیعنوں وچھوڑنا ایں
ناز کِسے تے آزاد مَیں کیہ کرنا، میرے نازاں دا خون نچوڑنا ایں

۴

گل وچ پرو توں ہار پادیں، وَسدا کِسے دا گھر اُجاڑ کے تے
صبح اُٹھ کے گلی دے وچ سُٹیں، لنگھ جاوندے لوک لتاڑ کے تے
میرے خون دے رنگ تھیں ہتھ رنگیں، خوش ہودیں توں مینوں بچھاڑ کے تے
تاڑی مار آزاد توں لائیں ریجھاں، تن کِسے دا اگ وچ ساڑ کے تے

۵

مَیں غریب نمانا نہ ہتھ چُکاں، کوئی لکھ چھڑے مَیں تے ڈک دا نئیں
گل چین دے ہتھوں مَیں تنگ آیا، فطرت اپنی تھیں جیہڑا اک دا نئیں
ہتھ کر لماں مینوں ہتھ پادے، ہتھ پان لگا ذرا جھک دا نئیں
کراں کیہ آزاد فریاد ایتھے، گل کہن والی کہہ سک دا نئیں

۶

رباّ سُن لے تیرے جہان وچوں، میرے مان تران سب ٹُٹ گئے نیں
بھرے جگ دے وچ یتیم ہویا، رشتے دار سبھتوں سوہنے چھُٹ گئے نیں
شاخوں توڑیا اپنی شان خاطر، گھڑی پل پچھوں گُٹے سُٹ گئے نیں
آزاد ناز سی جنہاں پیاریاں تے، اوہو آپ تھیں جڑوں پُٹ گئے نیں

رلے ملے چومصرعے

۱

میرے ذہن تخیّل دے مہکدے پھُل، اللہ کرے تے مہک کھِلار دے رہن
کدی سکن کملان مرجھان ناہیں، وارث حُب تے متاع پیار دے رہن
رہن ذکر حبیب دے وچ ڈُلے، عشق اپنا ہور نکھار دے رہن
جھکڑ جھُلن خزاواں دے لکھ بھاویں، اپنا روپ آزاد سنوار دے رہن

۲

میری حُب دی جنّت دے پھُلاں تائیں، جیہڑا دیکھ لوے اوہو منگ رکھے
اگے انہاں دے گوڈیاں ٹیک دیوے، بھاویں طبع جلالی تے سنگ رکھے
لوک انہاں دی رکھن اُمنگ الویں، جیویں شمع دی تڑپ پتنگ رکھے
کہنا پئے گا پیڈیاں سُن گلاں، آزاد شعراں دا وکھرا رنگ رکھے

۳

جذبہ شوق شہادت دا وِچ سینے، ٹھاٹھاں مار دا ہووے تے گل بن دی
جان دے کے بیڑی قوم والی، جے کرتار دا ہووے تے گل بن دی
پھُلاں وچوں دی لہو بہادری دا، ڈلکاں مار دا ہووے تے گل بن دی
دِل تے محل آزاد ایمان والا، جے اسار دا ہووے تے گل بن دی

۴

پہلے پیر تے شکریہ انہاں دا اے جنہاں پیار تھیں مینوں اے یاد کیتا
کھِڑ پئے نے پھُل محبّتاں دے، نسیم بھَور دا بنجر آباد کیتا
نویاں صورتاں جیہڑے اَن ڈِٹھیاں نوں، ویکھ اکھیاں دلنوں شاد کیتا
دساں کیہ آزاد میں حال دل دا، محفل ایس نے غمنوں آزاد کیتا

۵

ایہے ہونی نہ دِل دی ریجھ پوری جھٹ پٹ پٹک جدائی پے گئی
سُنیاں تیریاں کجھ نہ آپ کہیاں، کیہ آکھاں کہ ڈبر خدائی پے گئی
طعنے دیندا اے ہونی نوں دل مورکھ، کھڈے جس دی ساری کمائی پے گئی
مینوں یار آزاد دے ہجر والی، ڈاہڈی کوڑی اے پینی دوائی پے گئی

۶

کیہ گل اے گل توں نہ کھولیں، کِس گل پچھے چُپ وَٹ لئی اے
متھے وٹ پا کے پاسہ وَٹ جاویں، وِچ دل دے کجھ توں وَٹ لئی اے
تیرے وَٹ نوں مٹک کے وَٹ بنیا، جتنے رسی وانگوں جند وٹ لئی اے
ایس وَٹ توں جے آزاد ہوواں، سمجھاں وٹک میں پیار دی وٹ لئی اے

۷

کرے کوئی تکبرّ عبادت تے اپنی، ایہہ اوہدی ہے مرضی مینوں کوئی دکھ اے
میں تے خدا دی ہاں رحمت تے نازاں، کہ جس دے کرم دی سدا رہندی بھکھ اے
عاشق دی قسمت ہے دکھاں دی منڈی، جناں دید بِن نہ بھاندا کوئی سکھ اے
سینوں تے آزادؔ کملی دا پلاّ، ٹھنڈی تے گوڑی چھاواں دا رکھ اے

۸

زلفاں کالیاں ریشمی لمباں دی، جے کر چھاں ٹھنڈڑی مینوں مل جاوے
دے جام بہار دا وچ گردش، بیڑی پیار دے بحر دے وچ ٹھل جاوے
فخر ہووے مقدّر بلندیاں تے، سینے اوکڑاں دے کھُب کُل جاوے
چار دن دی زندگی عیش اندر، کر بسر آزادؔ جی دِل جاوے

۹

دِلوں کڈھ کے کوڑ کرودھ سارے، کندھ ڈھاہ دے رنج ملال والی
ایویں پل پل گل تے رُس بہنا، ایہہ تے سوہنیا کھیڈ اے بال والی
چنگے بول نہیں طنز دی بان والے، چنگی طبع نہیں غصے اُبال والی
واہ واہ ہے آزادؔ تے چھاں گوڑی، تیرے پیار خصال جمال والی

۱۰

ناگن زُلف تیری وانگوں لام لٹکے، کنڈل مار کے بیٹھی رُخسار اُتے
صبح شام ایہہ حُسن دی کرے راکھی، پہرے دار اے سخت سرکار اُتے
چن چودہویں دا شرمسار ہووے، تیرا دیکھ کے جوبن بہار اُتے
کرم سمجھ آزادؔ نوں لا سینے، ہے احسان تیرا جان نثار اُتے

۱۱

اللہ کرے تے میں بیمار ہوواں، جانی جان نوں فیر میں تار دیواں
کر کے پیش میں جان حضور اوہدے، اپنے پیار دالی بیڑی تار دیواں
آئے خط جو یار دے پیار والے، ٹنگ اوہناں نوں وچ میں تار دیواں
[illegible] پیار دامن تار تار دیواں

۲

میری حُب دی جنّت دے پھُلاں تائیں، جیہڑا ویکھ لوے اوہو متگ رکھے
اگے اہناں دے گوڈیاں ٹیک دیوے، بھاویں طبع جلالی تے سنگ رکھے
لوک اہناں دی رکھت اُمنگ الویں، جیویں شمع دی تڑپ پتنگ رکھے
کہنا پئے گا پیڈیاں سُن گلاں، آزادؔ شعراں دا وکھرا رنگ رکھے

۳

جذبہ شوق شہادت دا وِچ سینے، ٹھاٹھاں مار دا ہووے تے گل بن دی
جان دے کے بیڑی قوم والی، جے کرتار دا ہووے تے گل بن دی
پھُلاں وچوں دی لہو بہادری دا، ڈلکاں مار دا ہووے تے گل بن دی
دِل تے محل آزادؔ ایمان والا، جے اسار دا ہووے تے گل بن دی

۴

پہلے پیر تے شکریہ اہناں دا اے جنہاں پیار تھیں مینوں اے یاد کیتا
کھِڑ پئے نے پھُل محبتاں دے، سیم بھور دا ہجر آباد کیتا
نوَیاں صورتاں جیہڑے اَن ڈِٹھیاں نوں، ویکھ اکھیاں دِلنوں شاد کیتا
دَساں کیہ آزادؔ میں حال دل دا، محفل ایس نے غمنوں آزاد کیتا

۵

اجے ہوئی نہ دِل دی ریجھ پوری جھٹ پٹ پٹک جدائی پے گئی
سُنیاں تیریاں کجھ نہ آپ کہیاں، کیہ آکھاں کہ ویر خدائی پے گئی
طعنے دیندا اے ہوئی نوں دل مورکھ، کھڈے جس دی ساری کمائی پے گئی
مینوں یار آزادؔ دے ہجر والی، ڈاہڈی کوڑی اے پینی دوائی پے گئی

۶

کیہ گل اے گل نوں نہ کھولیں، کِس گل پچھے چُپ وَٹ لئی اے
متھے وٹ پا کے پاسہ وَٹ جاویں، وِچ دل دے کجھ توں وَٹ لئی اے
تیرے وَٹ نوں تک کے وَٹ پیندا، جتنے رسی وانگوں جند وٹ لئی اے
ایس وَٹ توں جے آزادؔ ہووَاں، سمجھاں وٹک میں پیار دی وٹ لئی اے

کرے کوئی تکبر عبادت تے اپنی، ایہہ اوہدی ہے مرضی میتوں کوئی دکھ اے
میں تے خدا دی ہاں رحمت تے نازاں، کہ جس دے کرم دی سدا رہندی بھکھ اے
عاشق دی قسمت ہے دکھاں دی منڈی، بناں دید سجن نہ بھاندا کوئی سکھ اے
میتوں تے آزاد کملی دا پلا، ٹھنڈی تے گوڑی چھاواں دا رکھ اے

— ۸ —

زلفاں کالیاں ریشمی لمیاں دی، جے کر چھاں ٹھنڈی میتوں مل جاوے
آوے جام بہار دا وچ گردش، بیڑی پیار دے بحر وچ ٹھل جاوے
فیر ہوون مقدر بلندیاں تے، سینے اوکڑاں دے کھبے کل جاوے
چار دن دی زندگی عیش اندر، کر بسر آزاد جی دل جاوے

— ۹ —

دلوں کڈھ کے کوڑھ کدورتاں سارے، کندھ ڈھاہ دے رنج ملال والی
ایویں پل پل گل تے رس بہنا، ایہہ تے سوہنیا کھیڈ اے بال والی
چنگے بول نہیں طنز دی بان والے، چنگی طبع نہیں غصے ابال والی
واہ واہ ہے آزاد تے چھاں گوڑی، تیرے پیار خصال جمال والی

— ۱۰ —

ناگن زلف تیری وانگوں لام لٹکے، کنڈل مار کے بیٹھی رخسار اتے
صبح شام ایہہ حسن دی کرے راکھی، پہرے دار اے سخت سرکار اتے
چن چودھویں دا شرمسار ہووے، تیرا دیکھ کے جوبن بہار اتے
محرم سمجھ آزاد نوں لا سینے، ہے احسان تیرا جان نثار اتے

— ۱۱ —

اللہ کرے تے میں بیمار ہوواں، جانی جان نوں فیر میں تار دیواں
کر کے پیش میں جان حضور اوہدے، اپنے پیار دی بیڑی تار دیواں
آئے خط جو یار دے پیار والے، ٹنگ اوہناں نوں وچ میں تار دیواں
جے سوہنا ہن تے آوے آزاد ایتھے، پاڑ کر دامن تار تار دیواں

۱۲

پھٹ تیر تلوار دے بھل جاندے ، ہلدے پھٹ ناہیں گلاں کیتیاں دے
نکلے تیر کماناں توں تے مڑدے ناہیں ، ناہیں سمے پرتن گھڑیاں بیتیاں دے
نکلی گل موہنوں دیسوں کڈھ دیندی ، قائم بھید رہندے لباں سیتیاں دے
شکل مومناں چڑھے لیکس پاردی ، دھونے دھوئے نہ جان پلیتیاں دے

۱۳

غم غماں دا ایتھے پیئے کرن ماتم ، سوگوار اے باہر تے در تیرا
باسے کھیڈ دے سی جھتے دِنے راتیں ، اڈہ دکھاں دا بنیا اے گھر تیرا
وچ زندگی بار نہ توں منی ، کھیڈ آخری بجنت گیا ہر تیرا
گلاں وچ آزاد میں کر لیندا ، جے میں جان دا آخری اے سفر تیرا

۱۴

زلفاں کالیاں لمیاں سوہنیاں نے شیش ناگ وانگوں دل نوں ڈنگیا اے
ایہہ تے پہلاں ای کسے دا ماریا سی ، ہور ایس نوں سولی تے ٹنگیا اے
گورے ہتھاں تے مہندی دے رنگ گوڑھے خبرے کدے مقدر نوں رنگیا اے
سچ اکھاں آزاد ایہہ جھوٹ ناہیں ، ڈنگے عشق دے پانی نہ منگیا اے

۱۵

وچ مسیتاں رب نوں لبھن مورکھ پاگل جھلے — نہ اوہ مندر گرجے ملدا نہ اُتے نہ تھلے
نظراں والے لبھ لیندے نے اپنے اندر کھلے — مرشد والے روپ وچ ملدا اللہ بلے بلے

۱۶

مرشد ویکھاں تے رب ویکھاں بن مرشد دے انّھا — مرشد باہجوں ہتھ نہ لگے نہ منزل نہ بنّا
آقا دسی رہبری ہتی تاں میں اوہنوں منّاں — مرشد دی ہر گل تے پینڈا کرنا اے آمنّا

۱۷

مرشد دا در چھیڑ نہ بھجیں ایہہ گل بنھ لے پلے . . پچ کہنا تے سننا اوکھا سچ کہندے رند جھلے
تاہیوں جگ دے جھیڑیاں کولوں لانبے رہندے کلے
مرشد توں آزاد جو وارن جندڑی بلے بلے

مرشد دینال نسبت رکھیں پکی نال یقینے ۔ مرشد نوں رب سارے بخشے نوری علم خزینے
اکھاں میٹ پوجا سکدا اے مرشد شہر مدینے ۔ مرشد کرم آزاد کرے تے روشن ہو جان سینے

۱۹

ماہی نظر نہ آوے تے وچ فرقت، رہن سخت بیمار دلگیر اکھاں
چشمے وانگ چشموں ہنجوں رہن جاری، روگی عمر دیاں جاپن اسیر اکھاں
دیوے دید مرشد ہووے عید دل دی، چمکن وانگ اے بدر منیر اکھاں
ہو گیاں آزاد ایہہ غماں کولوں، لگیاں جد دیاں نال نے پیر اکھاں

۲۰

ڈھ پھر کے میں اے بھال کیتی، تھاں تھاں تے ہور بازاریاں نے
جتھے کِتے دی کسے دی واہ لگی، اوتھے اوس نے پھیریاں آریاں نے
جہنوں کوئی نہ پچھے توں کون بندہ، اوہدی وچ شرافت ناداریاں نے
کانی دنڈ کر نوں نائیں مڑن لوکیں، کیتیاں نائیں آزاد بیماریاں نے

۲۱

جتے ہو دلبر مینوں جھڑک دیوے، پھڑ کے پیر مناواں تے چس آوے
تھاں رون زیارت دی بھکھ اندر، گیت ہجر دے گاواں تے چس آوے
جیب وصل دی انج ترڑفائے مینوں، اوہدا ورد پکاواں تے چس آوے
شاہ دے وانگ آزاد میاں، اپنا آپ نچاواں تے چس آوے

۲۲

تیری بارگاہ وچ ہے عرض مولا، عمر پیراں دی ہور دراز کر دے
جیہڑی علم دی پوڑی تے پیر ہن اے، اس توں ہور اگے سرفراز کر دے
طلب دین دی ہور ودھا سائیاں، طلب جگ دلوں بے نیاز کر دے
گل ڈکو آزاد میں کہہ دینا، ایہہ محمود تے ساتوں ایاز کر دے

۲۳

فر یار دا ہووے یا زندگی دا، دوہاں وچ نے اوکڑاں لکھ یارا

۲۳

عشق کیہ اے گرم تنور اندر، اپنی جان تے مال نوں سٹ دینا
دُکھ درد تے غماں مصیبتاں دا، رشتہ نال حیاتی کرجٹ دینا
پھل مہکدے خوشی دے چمن وچوں آپ ہتھیں جڑوں پٹ دینا
پاگل جھلے آزاد فقیر وانگوں، اپنے آہلنے دی پا لُٹ دینا

۲۴

گھر آون سوہنے سمے بدل جاندے، ہو جاندیاں دور اداسیاں نے
اُچے پیریں نے گھروے جی پھردے، درشن پاؤندیاں اکھاں پیاسیاں نے
پورے جوبن تے خوشی دے ڈھیر ہوندے، مہک اٹھدیاں کلیاں پاسیاں ہاں
جان جگر تے قلب سکون پاندے نیویں نظر رکھن بدحواسیاں نے

۲۵

دل ٹٹ پینا ایہو آکھدا اے، بیلی ہر ویلے تینوں نال رکھاں
میرے نال جو بیتی اے ربدی سوہنہ، کھول دل دا سلمتے حال رکھاں
انج تیرے پیار نے جکڑیا اے، جیویں زلفاں دا پیریں جال رکھاں
یم اکھاں تے لاواں تے نہ ڈولاں، تیرا سانبھ آزاد رومال رکھاں

۲۶

پتہ سجناں تینوں میں دس دیواں، بھل جائیں نہ کرلے یاد بیلی
غفار پارک اندر گلی دوسری اے دفتر داتا کتابت رہے شاد بیلی
قصبہ گوجرہ، تحصیل دی گوجرہ اے، ٹوبہ ٹیک سنگھ ضلع آباد بیلی
نازآرٹ ادارے داناں سوہنا، خوشنویس اے ایم اے آزاد بیلی

۲۷

زلفاں کالیاں ملیاں یار دیاں، زہری ناگ ایہہ جاپدے کیہ دساں
چال عجب انوکھڑی ناز والی، لاکے کیہڑی مثال ہتھیں جی دساں
ویکھن مور چکور دی دنگ ہوکے، پائی حسن نے ڈنگی ہے بلہ دساں
سوہنڑا پتی اداز آزاد دلنوں کردے نین دی چارسو دیہہ دساں

ساجد جی دا مختصر حوالہ

ناں : حافظ افتخار احمد

ادبی ناں : افتخار احمد ساجد

پیو دا ناں : میاں بشیر احمد

دادا : میاں غلام نبی

تاریخ جنم : دھمی ویلا ۱۳ ۷/۶۳

جنم تھاں : پنڈی کالو - ڈاکخانہ خاص
تحصیل پھالیہ - ضلع گجرات

مڈھلی تعلیم : (پنڈی کالو) وچوں
میٹرک تیکر وظیفہ لے کے تے ہائی تیکر فسٹ ڈویژن حاصل کر کے تعلیم لئی۔

دینی تعلیم : نورانی جامع مسجد پنڈی کالو وچوں استاد قاری احمد صاحب مدظلہ العالی
کولوں قرآن پاک حفظ کیتا تے ۱۳ سال توں متواتر تراویحیاں پڑھا رہے نے

بھین بھرا : مختار احمد تے گلزار احمد تے (دو بھیناں)

فنی تعلیم : ہائی تعلیم تے حفظِ قرآن توں بعد گورنمنٹ پولی ٹیکنیکل انسٹیٹیوٹ
سیالکوٹ وچوں لائق استاد سید ساجد شاہ صاحب ہوراں دی خاص
توجہ نال تن سالہ ڈپلوما سب انجینئر (ایسوسی ایٹ انجینئر) وظیفے
لیکے حاصل کیتا - فیر نیم سرکاری ادارہ پریکٹیکل لائف پھالیہ (گجرات)
وچ اِک سال تجرباتی کم کیتا تے فیر اِک سال "ایٹمی توانائی" پلانٹ
ڈیرہ غازیخاں وچ رہے - ۱۹۸۵ء وچ گورنمنٹ ٹیکنیکل
ٹریننگ سنٹر گوجرخاں (ضلع راولپنڈی) وچ انسٹرکٹر مقرر ہوئے۔

جنہاں شاعراں توں متاثر ہوئے : حضرت میاں محمدؒ (کھڑی شریف) جہلم۔
سید وارث شاہؒ (جنڈیالہ شیرخاں) شیخوپورہ
جناب اثر انصاری فیض پوری (نزد لاہور)
جناب دائم اقبال دائم قادریؒ واسو گجرات

شاعری دا آغاز : حافظ جی مادری شاعر نیں - پر ۱۹۸۰ء وچ مستقل طور تے
شاعری نوں اپنا لیا۔

صِنفاں : گیت ۔ غزل ۔ نظم ۔ رباعیاں آزاد تے ماڈرن نظماں (انگریزی نظماں)
انشائیے ۔ افسانے کہانیاں ۔ تحقیقی تے تنقیدی مضامین تے
صحافت اُتے پُورا عبور اے ۔ ہر وزن تے ہر بحر اُتے مکمل دسترس ہے۔

ادبی رُجھان : اِک پنجابی رسالے "جھناں دیاں چھلاں" دے اڈیٹر نیں۔
"پنج ند" فیض پور خورد ضلع شیخوپورہ دے معاون ۔ کشکول
دے مصنف ۔ " اثر انصاری ـــــ فن دے شیشے وچ "
دے مرتب تے گلشن سخن " تے " ادبی مہکاں" گوجرخان
دے سرپرست نیں۔

شاعری وچ
استاد دا ناں : درویش شاعر اثر انصاری فیض پوری دے شاگرد نیں۔

ادبی اُدھم : اج تیکر پاکستان دے معیاری رسالیاں تے اخباراں
وچ بے شمار مضامین تے شعری چیزاں چھپوا چکے نیں۔

مادری زبان : پنجابی

علم و فضل : اردو ۔ پنجابی ۔ سرائیکی ۔ فارسی تے عربی زباناں دے جانو نیں۔

انعامات : شاخ ادب فیض پور خورد دلوں انعامات تے اسناد حاصل
کر چکے نیں۔

حُلیہ شریف : میانہ قد ۔ رنگی رنگی داڑھی تے مَن بھاوندیاں گلاں خوشبوواں وچ نہاتے ہوئے۔

ہڈ ورتی

گل کراں تے کراں دی کی یارو لکھاں جگ تے نیں کاروبار ویکھے
گل ہوندی ساری جے غرض والی ایسے کھیڈ دے نیں بیوپار ویکھے
کِتوں بھورا دی نہیں خلوص لبھا لکھاں پھر کے میں بازار ویکھے
سارے پیسے دے ایتھے پکھنڈ بن گئے پیسے ہون تے ہوندے پیار ویکھے
لوکیں قسماں چاکے پھر جاندے کر کر کے اساں اعتبار ویکھے
ایتھے کیسے تے کی الزام دھرناں سنہاں لاوندے ای چوکیدار ویکھے
اللہ خیر کرے ہو گئے لہو چٹے بھائی بھائیاں نوں دیندے مار ویکھے
رناں خاونداں نوں پٹیاں دین موہرے ہندے ظلم بے انت شمار ویکھے
ایتھے حسن جوانی تے مان کاہدا لکھاں ڈگے پئے شاہ اسوار ویکھے

نیڑے مکھی وی آون نہ دیوندے سی وچ مٹی دے رلدے رخسار ویکھے
ہُندی پھلاندی ہے انجیر ڈاہڈی پھلوں ہووندے گلے دا ہار ویکھے

ذرا مہک تے چہک جے گھٹ ہندی وچ قدماں ہندے خوار ویکھے
کوئی آکھدے دِل نہ لاویو جے کوئی آس دے وچ دیدار ویکھے

کوئی آکھدے عشق دا روگ بھیڑا کوئی لا کے خوش بیمار ویکھے
بھلے بھلے نیں عشق دی کھیڈ اندر باہر جاوندے پئے کھڈکار ویکھے

بن گیا غلام مہینوال ہیسی حاکم بنے سن فیر گھمیار ویکھے
پیچھے پے جے عشق تاں چھوڑدا نہیں نہ اسے پار نہ اے اُرار ویکھے

ایہدا کم اے روہڑناں روہڑ دیندا نہ ایہہ کنڈا تے نہ وچکار ویکھے
ڈاہڈی جگ تے دھوڑ دھماوندا اے نہ ای گھر نہ ایہہ بار ویکھے

تاہیوں رانجھے ہوری چھڈ وطناں نوں ٹر پئے سی مُنوں وسار ویکھے
وچ سوچاں دے کلپدے رہوندا ہاں ڈاہڈے جگ اُتے کم کار ویکھے

کِتے کوہجے وی نال بناوٹاں دے پئے ماں دے جھوٹی بہار ویکھے
کِتے سوہنے وی اج نے نظر آئے جویں اُجڑے ہوئے مزار ویکھے

کوئی ککھاں دی کُلی نوں سہکدا اے کوئی بنگلہ کوٹھی تے کار ویکھے
کوئی دھیلی دے لئی فقیر ہویا کئی گِن دے لکھ ہزار ویکھے

کوئی نہاوناں دھوناں بھلیا اے کوئی کردے نِت شنگار ویکھے
کوئی کفن دے کولوں دی تنگ ڈاہڈے کئی تھانا ندے گاہک بازار ویکھے

ایہہ دنیا داتری دو مونہیں اِہدے کھلے ڈھیر کھلار ویکھے
اُتوں آکھدی نہیں ایہہ کجھ وی نہ وچوں ذہن نیں بڑے مکار ویکھے

چنگے ویلے دے بنیں سارے سنگی بیلی کجھ بوہتے ای بنیں دلدار ویکھے
ویلا آوے جے کدی تنگ بیڑی دا غیر ہو جاندے رشتے دار ویکھے

باہجھ دولتاں لوکاں نوں پیار کاہدا اک وار نہیں بار بار ویکھے
کی ساجد اے ہُن ہنیر ہویا پئے یاراں نوں لُٹ دے یار ویکھے

لاکے اکھیاں مکھ پرتا جاندے بدل جاوندے نے غم خوار ویکھے

نکیاں نظماں

"ہوک فقیر دی"

جیہڑے دِن توں چاہواں دے لئی ؛ نین ایہہ میرے سوالی ہو گئے
اوسے ای دِن توں خوشیاں والے ؛ کاسے خال مخالی ہو گئے

"بیش نہ جاوے"

پانی دی تھاں لہو میں پایا ؛ سدھراں دا سی بوٹا لایا
پھل تے شاخاں پتر سڑ گئے ؛ کی خزاں ایہہ قہر کمایا

"میریا مولیٰ"

دِل دے آکھے لگ کے ٹُریا ؛ اَن ڈِٹھیاں ہیں راہواں تے
کریں سنبھالا پے نہ جاون ؛ ڈاکے میریاں چاہواں تے

مان کاہدا

اوس گل تے یارو اے مان کاہدا جیہڑی گل نیں اک دِن مک جانا ں
اوس پھل دے نال پریت کاہدی جیہڑے پھل نیں اک دن سک جانا ں
اوس چن دے نالوں ہنیر چنگا جیہدی چاننی چھپنے لگ جاناں
کیہہ جند رے لاؤ نے حویلیاں نوں پہرے داراں ای آن جے ڈھک جاناں
جس آکڑ طرح بگ ای ڈھیہہ جاوے اوس آکڑ توں چنگا اے جھک جاناں
مومن اندروں باہروں نہیں اِکو جیہے بہتر جھکن نالوں منہ تے تھک جاناں
ساڈے لیکھاں وچ لکھی مسافری اے وانگ جوگیاں ڈیرہ اے چک جاناں
ساجد ساہواں دی گڈی تے مان کاہدا اِہنے چلدے چلدے رک جاناں

"تنگ لیا اے"

بِنّاں گُنجھلاں کُجھ نہ ہتھ آوے تنگ لیا اے دِلاں نوں ڈول کے تے
وِچ پُلاں دے دھوناں ایہہ کٹ جاون تنگ لیا اے سچ نوں بول کے تے
یارو ایتھے زباناں وی سِل جاون تنگ لیا اے چُپ نوں کھول کے تے
ہر بندے دے لکھاں نیں رُوپ ایتھے تنگ لیا اے جگ نوں تول کے تے
ہووے منہ ای کوڑا تے چسّ کاہدا تنگ لیا اے کھنڈ نوں گھول کے تے
لوکیں ڈھیندے نوں ہور وی دین دھکے تنگ لیا اے ذرا ایں ڈول کے تے
سلجھن ویلے تے کیہڑا جو کم آوے تنگ لیا اے یاراں نوں بھول کے تے
سنتھ لوا کے جا جگاوندے نیں بے کل دیوندے کر مدھول کے تے

وس نہ چلے

جد وی پتر جھڑدے ویکھاں — جد وی اگیں سڑدے ویکھاں
جد وی پھُل ہیٔ سُکدے ویکھاں — جد وی ہاسے مُکدے ویکھاں
جد وی مالا رُلدی ویکھاں — جد وی ککھیں تُلدی ویکھاں
جد وی بھُج دی ونگ میں ویکھاں — جد وی ٹُٹ دے سنگ میں ویکھاں
جد وی روندی نار میں ویکھاں — جد وی لُٹ دا پیار میں ویکھاں
جد وی کجل ڈُلھدے ویکھاں — جد وی بھیت ئیں کھُلدے ویکھاں
جد وی ہاسے بجھے ویکھاں — جد وی پھٹ میں گجھے ویکھاں
جد وی کھِڑے وال میں ویکھاں — جد وی مندڑے حال میں ویکھاں
جد وی پیر میں چھالے ویکھاں — جد وی پینڈھ نرالے ویکھاں
جد وی تپ دی دُھپ نوں ویکھاں — جد وی ڈُو سنگھی چُپ نوں ویکھاں
جد وی لمیاں راتاں ویکھاں — جد وی بھُلیاں باتاں ویکھاں
جد وی نین سوالی ویکھاں — جد وی جھولی خالی ویکھاں
جد وی سہرے ٹُٹدے ویکھاں — جد وی لیکھ نکھٹے دے ویکھاں

جد وی چہرے زردی ویکھاں
جد وی کانگ بنیرے ویکھاں
جد وی خط پرانے ویکھاں
جد وی سدھراں جھلیاں ویکھاں
جد وی مہندی سکدی ویکھاں
جد وی جھکھڑ جھلدے ویکھاں
جد وی لیڑے پاٹے ویکھاں
جد وی ڈگیاں پگاں ویکھاں
جد وی وچھڑے بیلی ویکھاں
جد وی ہجر کہانی ویکھاں
جد وی سنجیاں راہواں ویکھاں
جد وی ڈھڈ دی بھکھ میں ویکھاں
جد وی پالے ککر ویکھاں
جد وی ننھیاں رکیاں ویکھاں
جد وی بس بیمار نوں ویکھاں
جد وی کچے کلے ویکھاں
جد وی گبھرو ڈگدے ویکھاں
جد وی میں مزدور نوں ویکھاں
جد وی لوکیں اکھڑے ویکھاں
سوچاں دے وچ پے جاناں واں

جد وی ڈاہڈے دردی ویکھاں
جد وی روگ ودھیرے ویکھاں
جد وی نیر وہاندے ویکھاں
جد وی سوچاں بلیاں ویکھاں
جد وی حیاتی مکدی ویکھاں
جد وی بوہے کھلدے ویکھاں
جد وی پیار دے وچ گھاٹے ویکھاں
جد وی لگیاں اگاں ویکھاں
جد وی جند اکیلی ویکھاں
جد وی گونج نمانی ویکھاں
جد وی تتیاں چھاواں ویکھاں
جد وی دکھ تے دکھ میں ویکھاں
جد وی بھڑدی سدھر ویکھاں
جد وی تاہنگاں مکیاں ویکھاں
جد وی بے قرار نوں ویکھاں
جد وی خالی چھلے ویکھاں
جد وی پل پل سکدے ویکھاں
جد وی چور دے چور نوں ویکھاں
جد وی اجڑے پچھڑے ویکھاں
کلا ہو کے بہہ جاناں واں

ساجد میرا وس نہ چلے
ہو کے ہاواں میرے پلے

گیت

زہر وی پلان گے تے پی لیناں ایں
یاراں بناں زندگی وچ کی لیناں ایں
خوشیاں تے ہاسیاں نوں ساڑ دیواں گے ؛ کہن گے تے گھر وی اجاڑ دیواں گے

راضی رہن پیارے اساں کی لینیاں ایں
زہر دی پیالاں گے تے پی لینیاں ایں

ظلماں دے تیر جے چلان کدھرے ؞ سجناں تے حرف نہ آوٗن کدھرے
اللہ دی سونہہ ہونٹھاں نوں وی سی لینیاں ایں
زہر دی پیالاں گے تے پی لینیاں ایں

مُنیاں حیاتی مُک جاوی دوستو ؞ یار دی اُڈیک نہ مُکانی دوستو
جیویں ہر یا ساجن ہوراں جی لیناں ایں
زہر دی پیالاں گے تے پی لینیاں ایں

گیت

بولاں کی تقدیر دی چُپ اے
سدھراں دی تصویر دی چُپ اے

چُپ نیں جنگل بیلے چُپ نیں ؞ سنگتاں دے ہُن ویلے چُپ نیں
رانجھن چُپ اے ہیر دی چُپ اے
بولاں کی تقدیر دی چُپ اے

نیت تے کردار دی چُپ اے ؞ زاہد تے میخوار دی چُپ اے
سادھو سنت فقیر دی چُپ اے
بولاں کی تقدیر دی چُپ اے

رسم رواج سماج دی چُپ اے ؞ لہو نال بھریا داج دی چُپ اے
بھین دی چُپ اے ویر دی چُپ اے
بولاں کی تقدیر دی چُپ اے

گبھرو بال ایانے چُپ نیں ؞ بپھراں وانگ سیانے چُپ نیں
چیلا گرو تے پیر دی چُپ اے
بولاں کی تقدیر دی چُپ اے

جوگی چُپ نیں فالاں چُپ نیں ؞ سبھے آس مثالاں چُپ نیں

ہتھ دی یار لکیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

اکھیاں دے اشارے چپ نیں ؛ وال دی کنڈل مارے چپ نیں
پلکاں والا تیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

وَیری کیہ جبیبہ وی چپ اے ؛ مرہم کیہ طبیب وی چپ اے
پھٹ دی چپ نیں پیڑ دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

یاداں مٹھیاں مٹھیاں چپ نیں ؛ رُوٹھے شکوے چٹھیاں چپ نیں
کاغذ دی تحریر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

چانن بھریاں راتاں چپ نیں ؛ قسماں وعدے باتاں چپ نیں
خواب ای نہیں تعبیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

مصرعے شعر تے بحراں چپ نیں ؛ سوچ دیاں سب لہراں چپ نیں
جذبے دی تاثیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

ہوکے چپ نیں ہاواں چپ نیں ؛ ہنجھاں چپ نیں ساہواں چپ نیں
جندڑی لیر و لیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

شوکت چپ اے حشمت چپ اے ؛ عزت چپ اے غیرت چپ اے
عورت دا توقیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

رُکھ تے شاخاں پتر چپ نیں ؛ سبھے چھاواں جھتر چپ نیں
دُھپ دا یار ضمیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

پیپل چپ اے چھاں وی چپ اے ؛ چوڑا چپ اے بانہہ وی چپ اے

زُلفاں دی زنجیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

چھاپاں چپ نیں چھلے چپ نیں ⁂ تیرے قاصد گھلے چپ نیں
آغاز تے آخیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

چپ نیں کاں بنیرے چپ نیں ⁂ ساجد کندھاں ویہڑے چپ نیں
اکھیوں ڈُلھدا نیر دی چپ اے
بولاں کی تقدیر دی چپ اے

گیت

مَن درداں نال بھر جائے گا ⁂ ایس دُنیا دا کی جاناں ایں
پھُل سدھراں دا جھڑ جائیگا ⁂ ایس دُنیا دا کی جاناں ایں
گل عشقے دی جے کھلنی ایں
اک مٹیاں دے وِچ رُلنی ایں
اِک سُولی تے چڑھ جائے گا ⁂ ایس دُنیا دا کی جاناں ایں
مَن درداں نال بھر جائے گا ⁂ ایس دُنیا دا کی جاناں ایں
جے ایویں تیلی لاندی رہی
چڑیاں دا کاں بناندی رہی
سپ ہجراں دا لڑ جائیگا ⁂ ایس دُنیا دا کی جاناں ایں
مَن درداں نال بھر جائیگا ⁂ ایس دُنیا دا کی جاناں ایں
اک وی نیڑے آ نہ سکناں
سُکے بالن وانگوں تکناں
دِل روگاں نال سڑ جائے گا ⁂ ایس دُنیا دا کی جاناں ایں
من درداں نال بھر جائیگا ⁂ ایس دُنیا دا کی جاناں ایں
جے سانجھ دِلاں دی توڑے گی
ساجد دا یار وچھوڑے گی
ایہہ گھبر دتے مر جائے گا ⁂ ایس دُنیا دا کی جاناں ایں

گیت

ایہہ درد نیں بخشے سجناں نیں سینے نال لائی پھردا ہاں
کِتے رُناں تے گل کھل جانی ہنجُو وی لُکائی پھردا ہاں
اوس کیہہ ایہہ وار چلائے نیں
نیناں دے جام پلائے نیں
رہی ہوش نہ دُھپ تے چھاں دی اے انج ہوش بھلائی پھردا ہاں
کِتے رُناں تے گل کھل جانی ہنجُو وی لُکائی پھردا ہاں
لوکاں نیں شور مچانا ایں
ایہہ کیہ ہن درد ونڈانا ایں
اک چُپ دی مار کے مُکل ہیں سَے درد لُکائی پھردا ہاں
کِتے رُناں تے گل کھل جانی ہنجُو وی لُکائی پھردا ہاں
جد عشق ہنیری جھُلدی اے
جند مٹیاں دیو چ رُلدی اے
ایہہ جان دا ہاں پر فروی ہیں نیناں لوں لڑائی پھردا ہاں
کِتے رُناں تے گل کھل جانی ہنجُو وی لُکائی پھردا ہاں
کجھُ یاراں جھولی پائے نیں
کجھُ عشقے آن ودھائے نیں
مولا خیر وجودوں بھار سے نیں جو بھار ہیں چائی پھردا ہاں
کِتے رُناں تے گل کھل جانی ہنجُو وی لُکائی پھردا ہاں
ہن مُونہوں بول نہ سکدا ہاں
انج آل دوالے تک دا ہاں
جیویں بچڑ میلے دی وچ یار وہ کوئی چیز کھڑائی پھردا ہاں
کِتے رُناں تے گل کھل جانی ہنجُو وی لُکائی پھردا ہاں
ہُن جھلا کملا ہو ہو کے
وچ یاراں ساحب رو رو کے
جیہڑے مُٹنے ہوئے سن برساں توں اوہ زخم جگائی پھردا ہاں

گیت

جد یاد سجن دی آؤندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے
جند کونج وانگوں کُرلاندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے

جد پچھدے لوکیں میرے توں
کیوں رُسیا ڈھولن تیرے نوں
چپ ہونٹھاں نوں لگ جاندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے
جد یاد سجن دی آؤندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے

رُت ویکھ کے یار بہاراں دی
گل آوے یاد پیاراں دی
کجھ میری پیش نہ جاندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے
جد یاد سجن دی آؤندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے

سدھراں دے ہاسے ہسّی آں
تک ڈاکئے نوں پئی نسّی آں
جے تیری سار نہ آؤندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے
جد یاد سجن دی آؤندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے

کچیلاں نال جی پرچا کے تے
بابل نوں روگ سنا کے تے
جد مٹھڑے گیت دُہراندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے
جد یاد سجن دی آؤندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے

وچ عشقے ساجد رُلناں ایں
درداں دی تکڑی تُلناں ایں
جد دُنیا ایہہ سمجھاندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے
جد یاد سجن دی آؤندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے
جند کونج وانگوں کُرلاندی اے ڈُہل پیندے موتی ہنجواں دے

غزل

واواں وچوں سیک اے آوندا
مہکاواں وچوں سیک اے آوندا

دکھاں تقلے بہناں کیہہ اے
چھاواں وچوں سیک اے آوندا

پینڈے ٹرنے اوکھے ہو گئے
راہواں وچوں سیک اے آوندا

نبضاں ٹھریاں برفاں وانگوں
ساہواں وچوں سیک اے آوندا

شہراں دے وچ اگ اے لگی
گراواں وچوں سیک اے آوندا

لگاں اُنج ای ڈھیہہ نیں گئیاں
قباواں وچوں سیک اے آوندا

ساجدؔ کنہوں یار بنائیے
چاہواں وچوں سیک اے آوندا

رب جان دا کویں ایہہ حال ہو گئے
وانگ جھلیاں کھل کے ڈال ہو گئے
ویکھ آہلناں پنچھی دا توڑ دیون
کیڈے ظلمی اج دے بال ہو گئے
رہ ہوش نہ فیر وسیبیاں دی
اک ڈار جو یار کنگال ہو گئے
کی ڈسیئے سدھراں رسیاں نوں
کئی دن جیہڑے ماہ سال ہو گئے
میں دیواں تے کی جواب دیواں
اک میں تے لکھ سوال ہو گئے
کدی بجھدے دیوے نوں ویکھیا جے
اسی ایسدی روشن مثال ہو گئے
اک ہیریاں دے سنگ تلدے پئے
اک لٹ دا جاپن مال ہو گئے
پھل خار تے چھاواں نیں دھپ ہویاں
واہ رب جی تیرے کمال ہو گئے
کیہنے جا تینے نبض وکھاونے نوں
جوگی چپ تے چپ نیں فال ہو گئے
آدے سمجھ نہ کی تدبیر سوچاں
ودھ اک توں اک جنجال ہو گئے
ساجد عشق دا سنگ کی جوڑیا ای
سارے جگ دے دکھڑے نال ہو گئے

چپ دے جندرے جے میں کھولاں
بولاں بولاں تے کی بولاں

کھپٹ گئے ورق حیاتی والے
پھولاں پھولاں تے کی پھولاں

دل دا موتی جے نہیں لبھناں
رولاں رولاں تے کی رولاں

اکھیں چھالے چھالے ہوئیاں
کھولاں کھولاں تے کی کھولاں

چاہواں دی تے بھکھ ای پے گئی
ٹولاں ٹولاں تے کی ٹولاں

ہویاں دکھ پرانے وانگوں
ڈولاں ڈولاں تے کی ڈولاں

آپ ای پانی کوڑے ہو گئے
گھولاں گھولاں تے کی گھولاں

ساجد کجھ وی کول نہ میرے
تولاں تولاں تے کی تولاں

○

گزر گئی گزران او یارا
کی کلی میدان او یارا

ہُن تے پنڈے سدھراں والے
ہو گئے لہولہان او یارا

جھڑدے رہ آن بجھدے رہن گے
کی اے کرنا آسان او یارا

جھڑ توں پُٹ کے رُکھ نہیں دیندے
ہجراں دے طوفان او یارا

عشقاں دے وِچ مُٹھاں لٹناں پیندا
نہ توں ہو حیران او یارا

بندے ٹُردے جیویں پانی
چل دا اے ویکھ نوان او یارا

فقراں دے وِچ ہون برابر
کی گدا سلطان او یارا

رب داناں اے چھڈ نہ جاویں
توں ایں میرا مان او یارا

کی کراں ہُن جھوٹھ تے سچ دی
ہندی نہیں پچھان او یارا

جیہڑے شاعر شہرت منگدے
اپنا آپ گوان او یارا

سکھ نوں پیارا سکھ اے جیویں
پانی نوں ایں ہان او یارا

اج سی جیویں ساہ ٹُر پئے نیں
ہوویں جد روان او یارا

ج کل وِچ مستیاں لوکو
بندے پیسے گھ...ان او یارا

بندہ ای مسجد بندہ ای مندر
بندے وِچ رحمان او یارا

ٹکیا اے ساجد غرضاں خاطر
وِک جاندا اے انسان او یار

○

دیوے دی لو کپھڑدے ویکھے
بالاں وانگوں سڑدے ویکھے

کھلے تے کجھ نکدے ناہیں
چناں اُتے چڑھدے ویکھے

خزاواں کی بہاراں وِچ دی
شاخوں پتر جھڑدے ویکھے

اپنے ای گھر وِچ بھکھے بھانے
لکھاں پتر مردے ویکھے

مڑ جا لکھاں عشقے اندر
توبہ توبہ کردے ویکھے

سدھراں دے میں ننگے لاشے
سڑکاں اُتے سڑدے ویکھے

بندہ چاہوے تے سونہہ رب دی
شامیں سورج چڑھدے ویکھے

ساجد ہوری کتنے جھلے
رُڑھ دی بیڑی پھڑدے ویکھے

ساجد وانیدا سراد مُرادا
اُڈ دی تتلی پھڑدے ویکھے

غزل

ڈھپاں سٹڑیاں سٹڑیاں نیں ؛ چھاواں ڈریاں ڈریاں نیں
دکھ نیں ویکھو سک مُسکے ؛ شاخاں ہریاں بھریاں نیں
چمن نوں خورے کی اے ہویا ؛ کرناں مریاں مریاں نیں
وچ اڈیکاں ہویاں پتھر ؛ اکھیں کھڑیاں کھڑیاں نیں
لڑ تے جاں میں حق دی خاطر ؛ باہواں کڑیاں کڑیاں نیں
میں آں نکلا راہواں اگے ؛ کندھاں بڑیاں بڑیاں نیں
کیتھے جایئے ککراں یاروں ؛ عزتاں بھڑیاں بھڑیاں نیں
ویرو۔ ویکھن بھینیاں جیویں ؛ سولی چڑھیاں چڑھیاں نیں
ایہہ نیں شکلاں اندروں ڈبیاں ؛ باہروں پریاں پریاں نیں
کیویں ویکھاں اکھیں یارو ؛ چھالے بھریاں بھریاں نیں
ہور سزاواں سوچو ایہہ تے ؛ پہلاں ای جڑیاں جڑیاں نیں
نبضاں ڈبیاں ڈبیاں یارو ؛ ساہواں اڑیاں اڑیاں نیں
ساجد پاندا نہیں جے گنجلاں ؛ گلاں کھریاں کھریاں نیں

درِ صابرؒ پہ لُطفِ رُوحانی دیکھتے جاؤ
ذرا اِس بحرِ رحمت کی رَوانی دیکھتے جاؤ

نواں قِصّہ

صابری دوارا

مصنّف

خاکپائے اہل اللہ

شہادت علی شاہد القادری

ملن دا پتہ
ملک پور ٹوریاں۔ ڈاکخانہ موڑ کھنڈا نزد مانگا نوالا
تحصیل ننکانہ صاحب ضلع شیخوپورہ

ہدیہ ۴ روپیے

ویروا

کتاب دا ناں — چھابڑی دُوارا

مصنف — شہادت علی شاہد

صفحے — ٦١

مُل — چار روپئے

چھپوان والے — اختر انصاری
شاخ ادب فیض پور خورد
شرقپور روڈ نزد لاہور ضلع شیخوپورہ

ملن دا پتہ — ملک پور نوریاں۔ ڈاکخانہ ٹھٹھہ
تحصیل ننکانہ صاحب۔ ضلع شیخوپورہ
نزد مانگٹانوالا

کتابت — عبدالجبار

چھاپن والے — امتیاز فیاض پریس لاہور

تعداد — اک ہزار

پہلی وار — مارچ ۱۹۸۹ء

لکھاری دا تعارف

ناں : شہادت علی

ادبی ناں : شہادت علی شاہد عطاری

ولدیت : میاں اللہ دتہ آسی ریحانوی

تاریخ پیدائش : ۱۹۵۹ء

جمن بھوں : ریحان والا ڈاکخانہ منڈی فیض آباد تحصیل ننکانہ صاحب ضلع شیخوپورہ

حلیہ شریف :
رنگ گندمی۔ پورا قد۔ صحت مند۔ نہایت ذہین تے حساس چھوٹی چھوٹی داہڑی۔ گھٹ بولے
دوجیاں دے خیالاں توں واقف ہون لئی تے اپنے دل دی گل دسن لئی اشاریاں توں کم لیندے نیں یا فیر پڑھ لکھ کے گزارہ کردے نیں۔

مڈھلی تعلیم : ریحان والا وچ۔ اپنے ابا حضور کولوں دینی پڑھائی حاصل کیتی۔

شاعری دا استاد : میاں اللہ دتہ آسی

شاعری کدوں شروع کیتی : ۱۹۶۵ء

صنفاں : گیت۔ غزل۔ نظم۔ رباعیاں (ہر بحر وچ)

شادی : ۱۹۷۰ء

جمن تائیں اولاد : دو بچیاں (زیر تعلیم)

روزی دا دھندا : ٹیلر ماسٹر

زیر طبع کتاباں : پیام شاہد۔ مشہدی گلزار۔ ماسو دے پھل شہیدان کربلا۔ غوث پاک (اثر انصاری)

موجودہ پتہ : ملک پور توڑیاں۔ ڈاکخانہ موڑ کھنڈا۔ نزد مانگٹانوالہ تحصیل ننکانہ صاحب۔ ضلع شیخوپورہ

رُباعی

بسمِ اللہ

ب

بسم اللہ وڈا اسم اللہ ۔ اللہ فضل کرے راہواں سوڑیاں وِچ
لکھ ادب آداب بجا کے تے سوہنی گل کراں لفظاں تھوڑیاں وِچ
ساڈے لئی پئی ہجر دی ندی وگے اسیں بڑے مجبور وچھوڑیاں وِچ
ذرا ہوش سنبھال کے چل شاھد نبی بخشؒ سرکار دے جوڑیاں وِچ

چار یار نبیؐ دے

کیڈی وڈی شان اے یاران مصطفےٰ
صحابہ دے دوارے اُتے سِردھالگا آ

صدیق جیہا یار وہوردوجا نہ صدیق اے ؛ جیہڑا نہ صدیق منّے آپ او زندیق اے

صدیق دی اے شان دا قرآن گواہ
صحابہ دے دوارے اُتے سِردھالگا آ

ہجرت دا حکم ہویا حضورؐ تے صدیق نوں ؛ سلام ہووے لکھ واری عتیق تے رفیق نوں

دوہاں نے من لئی رب دی رضا
صحابہ دے دوارے اُتے سِردھالگا آ

خلیفہ دوجا مومناں دا عمر جرار اے ؛ نعرے مارے رن وچ پکڑ تلوار اے

زور آور عمر اے مرادِ مصطفےٰ
صحابہ دے دوارے اُتے سِردھالگا آ

خلیفہ تیجا مومناں دا غنی عثمان اے ؛ جہدے وچ جامع قرآن اے

کیڈی وڈی شان اے دامادِ مصطفےٰ
صحابہ دے دوارے اُتے سِردھالگا آ

علی تراب جو مُشتیاں دا پیرا اے ٭ رب دا اسے شیر تے نبی دا جو ویرا اے

خیبر شکن اسے جناب مُرتضےٰ
صحابہ دے دُوارے اُتے سدھا لگا آ

چونہہ یاراں دی شاہد بڑی اُچی شان اے ٭ حُب دار اِنہاں دا جو کامل ایمان اے

چوہاں دا پیار بھائی دِلوں نہ بھلا
صحابہ دے دُوارے اُتے سدھا لگا آ

کیڈی وڈی شان اے یاراں مصطفےٰ
صحابہ دے دُوارے اُتے سدھا لگا آ

صابری آ دوارا

حمد اللہ پاک تائیں دُوجا نہیں جیندے نال دا
کُلھ مُحمدؐ عالماں چوں شان اُچا ذوالجلال دا
روزی دیوے سب نوں پتھراں وچ کیڑے پال دا

مالک اے اوہ کلا دو جہاناں دے مال دا
غالی اے دوارا ایہہ سوال نہیں جے ٹال دا

لکھ لکھ درود نے رب دے رسول نوں
شافعیٔ محشر نے اللہ دے مقبول نوں
نانا حسینؑ دا تے والدِ بتول نوں

جمیا نہیں مائی کسے مصطفٰے دے نال دا
غالی اے دوارا ایہہ سوال نہیں جے ٹال دا

آل تے اصحاباں دی بڑی اُچی شان اے
حُب دار اہناں دا جو کامل ایمان اے
قرآن پاک وچ خود آکھیا رحمان اے

پایہ اے بلند کیڈا مصطفٰےؐ دی آل دا
غالی اے دوارا ایہہ سوال نہیں جے ٹال دا

علی دے سر اُتے ولایت والا تاج اے
آقا دے دین والی سوہنی رکھی لاج اے
سُنیاں دے وچ وی علی دا ای راج اے

حاتم جہیا سخی وی ایہو بُوہا بھال دا
عالی اے دوارا ایہہ سوال نہیں جے ٹال دا

علی توں ای شاخاں نے فیض دیاں ساریاں
رنگیاں نے چشتی تے صابری سُلاریاں
اوتھوں سُہروردی وی ہین چمکاریاں

غوثِ اعظم قادری فیض پیا اُچھال دا
عالی اے دوارا ایہہ سوال نہیں جے ٹال دا

ولی اے کمال یارو گولڑے دا مہر شاہ
معین الدین چشتی چشتیاں دا راہ نُما
علی احمد صابر صابریاں دا پیشوا

فرید الدین شکر گنج فقر اے کمال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

علی ہجویری دا فیض ٹھاٹھاں مار دا
داتا داتا جگ سارا اہنوں ہے پُکار دا
کھیون ہارا سب دا ڈُبیاں نوں تار دا

زندہ در گور نوں نگاہ نال اُٹھال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

فیض دیاں شاخاں بے شمار بے حساب نے
پیندے تے پلاوندے وی عشق شراب نے
نشے وی شراب دے بڑے لاجواب نے

واقف کوئی وِرلا اے دِلیاں دی چال دا
صابری دُوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

ماہلیھے شاہ ڈیک اُتے رونقاں نے لایاں
رمضان شاہ دے فیض دیاں دُھماں چاہُو دھمایاں
کئیاں دیاں آساں تے اُمیداں نے پچایاں

ورتاوندا اے فیض پیا کئی سو سال دا
صابری دُوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

ماہلیھے شاہ ماہلیھے شاہ پیر سوہنا جگ نوں
محمد بخش عیسن والا آ گیا سبب نوں
پیر تے مُرید دا میل ہویا رب توں

رَج رَج پیتی ایس ہوراں نوں پیال دا
صابری دُوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

کئیاں دی جھولی وچ پایاں خیراتاں سی
کئیاں تائیں بخشیاں ایس نے ولائتاں سی
مُریداں نوں سختیاں توں دِتیاں نجاتاں سی

چشتی تے صابری واہ واہ لج پال دا
صابری دُوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

پھر عیسن وِچوں نبی بخش رَج کے تے آیا سی
رب تے رسول دا نام ایس دھیایا سی
کھینڈیاں دے وچ آ کے جھنڈا ایس لایا سی

پیار نال کولوں ایہہ سب نوں بٹھال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

نبی بخش پیر سوہنے کٹیاں نوں سنواریا
ڈگدیاں نوں تھمیا تے ڈبیاں نوں تاریا
عیسن والے پیر دا فیض اے ابھاریا

دلاں وچ ہنیریاں دے نوری دیوے بال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

دنیا تے پے گئی ہولی ہولی دھم سی
قلندراں تے سالکاں نے قدم لئے چم سی
ولی اہنوں من گئے سارے ہم تم سی

قطبیاں پکاریا حل اے سوال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

تصنیفاں تے کراماتاں دی حد چا مکائی سی
غلام محمد تائیں اہدی واگ چا پھڑائی سی
پتر دی پیو نے کیتی راہ نمائی سی

ناز والے فرزند نوں ناز نال پال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

غلام محمد فرزند توں سب کجھ وار یا
سیر منہ چمیا تے کدی نہیں وساریا

کڑیالی تے کسیساں وچ فیض چا کھلا رہیا

فیض واہ واہ جاری اے پنجاہ سٹھ سال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

الا ان اولیاء اللہ لفظ اے قرآن دا
غلام محمد پیر ہے سی بڑی اُچی شان دا
کڑیالی تے کسیساں دا بندہ بندہ جان دا

نبی بخش دا جانشین فقر سی کمال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

اُج وی اوہناں دی ہندی پئی دید اے
دن رات ہندی پئی عشق دی خرید اے
درویش فرید بیٹھا خلف الرشید اے

در اُتے آیاں نوں بڑا اے سنبھال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

فیض خوب سانبھیا درویش فرید نے
رَج کے پیٹے کردے سارے اہدی دید نے
چارے پاسے بیٹھے ہوئے مرید ای مرید نے

لج پال بن گئے پیا لج پال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

مدد ایتھے شامل کل انبیاء دی
قبلہ اتقیاء دی تے کعبہ اصفیاء دی
علاؤ الدین اولیاء صابر پیا دی

کرم شاھد شامل اے رب ذوالجلال دا
صابری دوارا اے سوال نہیں جے ٹال دا

رباعی

نبی بخش سرکارؒ

نبی بخشؒ سرکار معمور سوہنا
کسیسے شریف دے بھاگ جگاں والا
محمد بخشؒ دا فیض کمال اکمل
سارے جگ دے وچ ورناں والا
چشتی صابری لڑی دا لعل سچا
نقشہ عین یزداں مرداں والا
شاھد بھر جھولی منگ خیر اینھوں
ایہہ محبوب محبوب سبحان والا

میرے اباجی حضور حضرت میاں اللہ دتہ آسی ریحانوی ہوراں دی "عقیدت دے پھل" دا پہلا حصہ چھپیا تاں میرے محسن اثر انصاری نے آسی جی دی کتاب چھپن دی خوشی وچ اپنے گھر فیض پور خورد اک جشن منایا۔ ایس جشن وچ ملک بھر دے اُچ کوٹی ادیباں شاعراں تے دانشوراں حصہ لیا سی۔ اثر ویر نے حضرت آسی دے گل وچ نوٹاں دا ہار پا کے ریجھ لاہی تے اک پُرتکلف دعوت دا اہتمام کیتا۔ ایسی جشن دی کاروائی ملک دے سارے اخباراں۔ رسالیاں وچ چھپی سی۔ میاں آسی شاعری وچ میرے اُستاد وی نیں تے پیو پتراں دا رشتہ وی۔ جشن وچ خوشیاں دا میٹھا پیندا دیکھ کے میرے قلم نوں جوش آگیا تے بے خودی دے عالم وچ ایہہ شعر صفحہ قرطاس اُتے کھلر گئے۔

شہادت علی شاہد

عقیدت دے پھلاں دا جوڑ کوئی نہیں

پہلی مسدس

بے شمار نے شاعر پنجاب اندر آپو اپنا زور آزماوندے نیں
چڑھ سٹیجاں تے گجدے شیر ببر مقررین مبلغ سداوندے نیں
کئی باہجھ رسول دی پیروی دے پئے مغز فضول کھپاوندے نیں
وِرلے ہین شریعت دے سازاُتے گلاں سچیاں لکھ وکھاوندے نیں
گئی آسی دی چھپ کتاب یارو رہی کمی نہ ماسہ لوڑ کوئی نہیں
پیاں چھپن کتاباں جہان اندر پر عقیدت دے پھلاں دا جوڑ کوئی نہیں

دُوجی مسدس

...جابی دے ادب اندر کجھ وکھرا جہیا مسکرایا اے
...سا نظماں عزم نوں دین ہمت شعر شعر تے روپ سوایا اے
ردیف قافیے خوب سنوار کے تے رنگ وکھرا جہیا چڑھایا اے
گل گل اندر گل یار والی گجھا راز معراج سمجھایا اے
کتاب کہواں کہ دُرِ نایاب آکھاں وچ رمزاں تے رازاں دی تھوڑ کوئی نہیں
پیاں چھپن کتاباں جہان اندر پر عقیدت دے پھلاں دا جوڑ کوئی نہیں

تیجی مسدس

گلاں اُچیاں سُچیاں کرن والا - دانش منداں دے وچ پردھان آسی
موتی سخن دے اہنے پرو دِتے عربی فارسی دا ترجمان آسی
ہر بزم لئی "عقیدت دے پھل" سوہنے کیتے پیش مدنی سلطان آسی
لاجواب کتاب نایاب سوہنی شعر و شاعری دا قدر دان آسی
ایسے راز دسے رمزاں بھرے شاہد جید عالماں کول وی توڑ کوئی نہیں
پیاں چھپن کتاباں جہان اندر پر عقیدت دے پھلاں دا جوڑ کوئی نہیں

دِتی بدل اے اوس تقدیر میری

کرکے کرم خداوند سوہنے دِتی بدل اے اوس تقدیر میری

مدد کردا اے پنج تن والا میراں غوث اعظم دستگیر میری

شالا وچ درگاہ قبول ہووے لفظاں بھورڑیاں وچ تحریر میری

جے شاھد ناچیز نہیں کول تہاڈے نشانی آپ دے کول تصویر میری

مصنف دا بھوہ ٹکانہ

سارے غور نال سُن لوؤ یار بیلی میرا پتہ اس فانی جہان اندر

تحصیل لگدی اے ننکانہ صاحب میںوں ضلع شیخوپورہ پاکستان اندر

تھانہ مانگٹانوالا تے ڈاکخانہ ہور گھنڈا اے رکھ دسیاں اندر

ریحان والا اے جمن بھوں میرا شاھد اپنی خد میدان اندر

تمت بالخیر

نوجوان شاعر شہادت علی شاہد

دیاں آؤن والیاں کتاباں

پیام شاہد

مشہد دی گلزار

ماسو دے پھل

شہیدان کربلا

خلوص دا ابتلا

اثر انصاری فیض پوری دے فن شاعری تے حیاتی
بارے سی حرفی دے انگ وچ پیارا پیراگا

ملن دا پتہ : ملک پور لوڑیاں ڈاکخانہ موڑ کھنڈا تحصیل ننکانہ صاحب
نزد مانگٹانوالا
ضلع شیخوپورہ

نوجوان شاعر شہادت علی شاہد

دیاں آون والیاں کتاباں

پیام شاہد

مشہد دی گلزار

ماسو دے پھل

شہیدان کربلا

خلوص دا پتلا

اثر انصاری فیض پوری دے فن شاعری تے حیاتی بارے سی حرفی دے انگ وچ پیار پیراگا

ملن دا پتہ : **ملک پور لوڑیاں** ڈاکخانہ موڑ کھنڈا تحصیل ننکانہ صاحب
نزد مانگٹانوالا
ضلع شیخوپورہ